

Šiame numery

REIKIA STIPENDIJŲ LITUANISTIKAI
VYTAUTĄ BACEVIČIŲ PRISIMENANT.
POKALBIS SU DAILININKU LEONU
URBONU.
ISTRAUKA IS ESTŲ EPO.
BERNARDO BRAZDZONIO POEZIJOS
PILNATIS.
IS LIETUVOS KILĖS RASYTOJAS
KONVERTITAS.
KOMPOZITORIAUS JUOZO STROLIOS
ATSIMINIMŲ KNYGA.
APIE NEKRITISKĄ KRITISKUMĄ IR
KAIRĖS REIKALAVIMUS RASYTOJAMS.
LIETUVIO LAIMĖJIMAS MOKSLE.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
MOTERŲ GYVENIMAS.

Reikia stipendijų lituanistikai

Turime nemažai lituanistinių mokyklų, bet jos kartais pavadinamos tik vargo mokyklomis, nes jos iš tikrųjų yra vargingai įsikūrusios, kur nors prisiglaudusios, ir jų daugumos mokymo laikas yra vien šeštadieniais. Būvimas i mokyklą šeštadienį yra šiaip ar taip atėmimas sau (mokinui ir mokytojui) laisvo laiko, bet, antra vertus, yra čia ir tam tikras išsiskyrimas iš tos tingios visumos, kuri šeštadieniais dažnai nežino, kaip laiką sunaudoti (how to kill the time?). Šeštadieninė mokykla, atseit, turi savo vertę ir garbę. Bet čia dabar norime ne lituanistinės mokyklos vargelių pagerbti, o tiksliai konkrečiai paragrąžinti mokslo stipendijų dalyką.

Lituanistikos studijų būklė
Pirmiausia pastebėtina, jog mūsų visuomenė nėra įgyvendinusi kokią nors tvarką kaip sudėti pinigų ir duoti stipendijas, kad kandidatas, eidamas mokslus, turėtų finansinę atramą. Yra Lietuvos fondas, turįs tikslą, be kita ko, remti ir lietuvišką švietimą. Ir visa kam jau esąs paskyres \$100.000.00. Tai graži suma, bet kad jos dėka švietimas būtų pakilęs — nežinome. Jeigu iš to 100 tūkstančių bent ¼ būtų buvę skirta stipendijoms (o geriau ¼), galima būtų tarti, jog kiekviena tokia stipendija būtų davusi asmenis, kurie dabar lietuvių švietimo reikaluose vaidintų didelį vaidmenį.

Yra aišku, kad Pedagoginis lituanistikos institutas yra viena mūsų įstaiga, kurioje susibūrus gražūs būrys geriausių lituanistų, tą žodį imant kuo bendriausia prasme, t. y. lituanistų, kurie

moka lietuviškai, žino, kas yra lietuviybė, kurie dar toje lietuviybėje laikosi. Nemažas to Instituto auklėtinių skaičius jau ir dirba švietimo srityse, kur svarbiausias yra mokytojo darbas lituanistinėje mokykloje. Šie lituanistai yra išaugę kaip ir savaime; visuomenė jų neatrado, neparinko, nė jų stipendijomis neėmė, ir, sakykime, jų dabar niekas niekuo nūnesausto. Tačiau ir nenustatė, kad tie lituanistai kartais nutituanistėja, t. y. nučina į kitokių darbų ir su švietimu atsiskiria. Jūs gali saistyti tik jų sąžinę, asmeninius nusistatymus ir kultūrinę filosofiją. Tą būklę tvarkant kitaip, sakykim, įsteigus stipendiją, jos naudojimas sudarytų studentams ir tam tikrą esmę, kuri vestų ir į tam tikrą tradiciją, o ši ugdytų lituanistų elitą bei jų kadrą; jų skaičius augtų, ir jų buvimas ir veikimas išugdėtų lietuvius veikėjus kultūrininkus.

Naujos studijos

Kadangi dabar Čikagos universitete vyksta naujas persitvarkymas, įvedant lietuvių kalbą į lingvistinių mokslų programą, lietuviams atsiranda nauja sritis, kurioje jie galės puoselėti savo natūralų būdingąjį turinį — savo senąją lietuvių kalbą. Kai ta kalba eina užimti sau deramą vietą mokslinėje kalbų sistemoje, atsiranda galimūmai ir atatinamų profesijų: specialistų fonologų, etimologų, struktūralistų, glosologų ir t. t. Tų specialistų reikės pačiam Čikagos universitetui, jų reikės ir kiekvienam kitam universitetui, stiprinant kalbotyros mokslus. Suprantama, nėra tai sri-

(Nukelta į 2 psl.)

Daugiau negu vertinimas

Vytautas Bacevičius paskui Adomą Galdiką

1933 m. sausio 15 d. Vytautas Bacevičius išleidžia Kaune žurnalą "Muzika ir teatras". Įžangos puslapiuose, aiškindamas žurnalo tikslus, kryptį ir pasiryžimą sujungti "Visus menininkus didžiausioje meilėje", įterpia po svetimais vardais ir savo pranašąją likimą: "Prieš 10 metų lenkų kompozitorius K. Szymanowski buvo Lenkijoje visų ignoruojamas ir niekinamas už savo modernizmą; kada tačiau Vokietijoje ir vakarų Europoje pragaršėjo, tai ir lenkai jį pripažino... Ispanų pianistas S. Riera taip pat buvo savo tautiečių atstumtas ir tik kada pragaršėjo koncertais visam pasauliui... ispanų karalius kviečia jį Madrido konservatorijos direktoriumi".

Nors Bacevičius vos kelerius metus pastoviai įsitvirtino Kauno konservatorijoje, bet neatlaidus kritikas apsiliepusiems pedagogams, nežavingas jo charakteris ir puikus pianistas sukubo apkarinti nusipelnusių muzikų širdį ir atstumti savo moderniąją muziką nuo savęs konservatyvią publiką. O jis tikėjo savo genijum, jau tėvų namuose vadintas "Wunderkindu", o būdamas septyniolikos metų, sukuria pirmąją simfoniją (paskutinį kartą atliktą baltų muzikos festivalyje Carnegie Hall, New York), išėjęs naujosios muzikos mokyklą Paryžiuje, pakutenę Sorbonos universitete padus filosofijai, jis galvojo, jog stovįs lietuvių muzikos gyvenime, kaip Rotušės bokštas Kauno senamiesčio panoramoje.

Aš ir Ružickis — du, tikri pedagogai piano klasėse, kiti — dileantai, gadina jaunųjų gyvenimą ir jų talentus, — sakydavo Bacevičius savo bičiuliams. Jo aštrus, pritykęs ironija liežuvį išmigdavo kartais ir per giliai ir kolegų žaizdas.

Susitinka Laisvės alėjoje trys vyrai: Bacevičius, Dvarionas ir Zadeika. Dvarionas sako: — Vakar užbaigiau baletą "Piršlybos".

— Užbaigė? Nuostabu! — sužavairavo Bacevičius akys, — o

BALYS CHOMSKIS

aš maniau, kad pirma, negu pradėti terliotis kūryboje, reikia daug metų pasidėti kompozicijos klaseje.

Zadeika, ištiesęs kaklą, lyg apykaklės smaigiamas, nežymiai nusišypsojo. Dvarionas gi užmezgė mazgą. Ir keista, baletas "Piršlybos" susilaukė teatre didesnio pasisekimo, negu Bacevičiaus "Šokių sukūry". "Sventoji" tradicija, laikydama modernizmą iš viso herezija, tautos moralės duobkasiu, ruošė pirmajam lietuvių muzikos avangardui sunkų, be apsigynimo kelią. Kai Bacevičiaus piano koncertai garsėjo užsienyje, iššokdavo pusbalsiu mūsų laikraščiuos tik kelios eilutės. O kai jo opera "Vaidelutė" suplėkėjo "ant laužo" teatro fojė, tuomet net "božgraikoj" plyšo juokai ir džiaugsmas.

— Ką reiškia Paryžius ir jo laikraščių recenzijos? "La Liberté": nuostabi technika? "Le Courier musical": originalus kompozitorius ir pirmos klasės pianis-

tas? — sakydavo konservatorijos profesūra, — bet tu pakliūk į Berlyno sceną, mes tada sužinosime, ko vertas esi.

Po kiek laiko Bacevičius koncertuoja Berlyne. Grįžęs į Kauną, nušvitusiu veidu išdėsto vokiečių laikraščių gerus atsiliepimus ant stalo direktoriaus kabinete. Profesoriai varto ir, kas moka vokiečių kalbą, skaito: "Berliner Tagesblatt", "Deutsche Tageszeitung". Mirguliuoja sakiniai: ryškus talentas, puikus pianistas, modernioji vizija ir t. t. Direktoriaus kabinete užviešpatauja ty-la. Išmuša laikrodys. Pertrauka pasibaigė. Visi skuba pro duris. Bacevičius žiūri į vieną, pasilikusį Gruodį, jis turįs ką nors pasakyti, nesgi kadaise rodęs jam prielankumą. Gruodis atsako: ir man reikia skubėti į klasę.

Suprantamas dalykas, kad tokio tylaus draugų suokalbio prieš virtuozą priežastis nebuvo Berlyno kelionė ir koncerto pasisekimai, bet jo paties skelbiami "sancizmai" apie lietuvių muziką.

Kokias naujienas skelbė Bacevičius? Visi lietuvių kompozitorius ir pirmos klasės pianis-

Vytautas Bacevičius (kairėje) ir Jeronimas Kačnuskas. Nuotr. V. Maželis

Amerika atrasta iš pietvakarių

Pokalbis su Australijos lietuvių dailininku Urbonu

Australijos meno sluoksniuose įsigijęs gana ryškų vardą, mūsų dailininkas Leonas Urbonas šiomis dienomis vėl stabinėja Chicagoje, skrisdamas į Torontą. Kanadon. Tai jau antroji dailininko kelionė į šiaurės Ameriką. O kelionės jisai mėgsta. Mūsų laikraščio skaitytojai neseniai "Draugo" atkarpoje turėjo progos skaityti jo spalvingus nuotykius Naujojoje Gvinėjoje. Šį kartą užkalbiname jį grynai meno temomis.

— Po kelių metų vėl apsilankius Amerikoje, kokie pirmie-

ji išpūdziai? Pirmas akių užmetimas į šiandieninį šio žemyno meną ir pirmieji kontaktai su jo vairuotojais tokie pat kaip prieš kelerius metus, ar situacija kitokia ir kuria kryptim pasistūmėjusi?

— Savaime aišku, pasikeitė. Neilgai buvau čia, ir sunku būtų išsamiau pasakyti, kiek pasikeitė. Ekonominiai ir dvasiniai veiksniai jautriai atsispindi meno veikloje. Šalis gyvena techni-

škų laimėjimų įtakoj; kartu grumiasi su vidaus ir užsienio problemomis.

Sustojęs Los Angeles, laiko ir pastangų nesigailėjau meno atmosferai pajusti. Žinau, kad Los Angeles — tai ne visa Amerika. Vis dėlto jau šioks toks vaizdas vaizduotėje kuriasi. Tik palyginimui pradžioje maža užuomina apie Australiją. Kada ji buvo atrasta, visur žaliavo miškai ir krūmai. Dabar, kur įsikūrę dideli avių ir karvių ūkiai, miškai reti. Stūksa tik vienas kitas patsenęs medis. Karvės ir avys mažuosius ir jų daigus suėda, sutrypia.

Baugu pagalvoju, kad trapūs, jaunos dygstančius meno talentus Amerikoje da ir tremtis meno vairuotojai — bizniečiai.

Meno bujėjimas Amerikoje rodo nebūtinai kūrybinę sveikatą. Gali net priešingai būti.

Prieš atsakant, kiek ar kokia kryptimi Amerika mene pasistūmėjo, norėčiau keletą iš tų numindžiotų meno daigų pats susitikti.

— Čionykštėje spaudoje tenka pamatyti užuominų, kad Australijos meno raida nuo Europos ar Amerikos naujienų visa eile metų atsilikusi, girdi, ir meno naujos kryptys, kaip ir moterų mados, tenai nuėina gerokai pavėlavę. Ar tikrai taip yra?

— Naujienoms iš Europos ar Amerikos į Australiją keliauti metų eilės šiandien nereikia, nes

jos tenai lekia oro paštu, radijo ir televizijos bangomis.

Tiesa, kad Europa ir Amerika yra svarbus meno ir apamai visokios įtakos šaltinis. Tačiau įtaka yra tikrai sėkla. Ji dygsta ir auga ten, kur dirva tinkamiausia. Nors avys, karvės ir triušiai pasaulio galerijose, tačiau įtaka vis dėlto biznio koja Australijoje kol kas minkštesnė už amerikonišką.

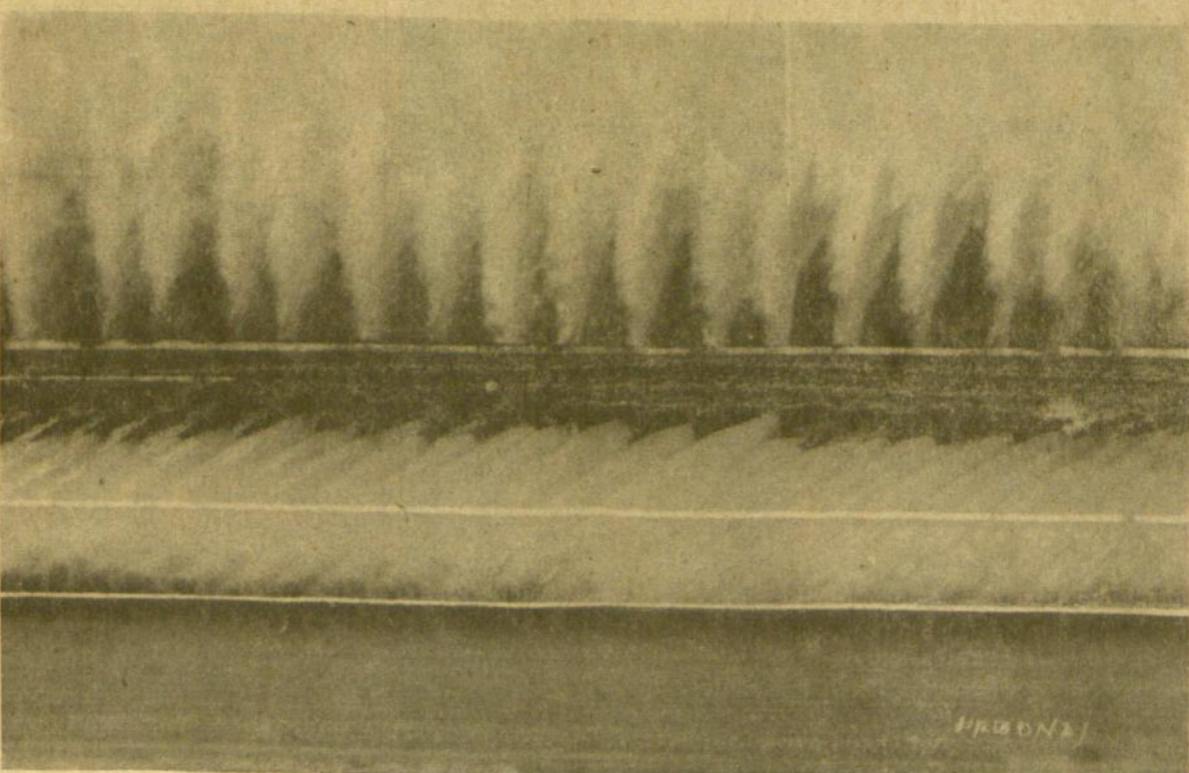
Nesistebėkit, šiandien Australija nei mene, nei madosė nėra atsilikusi. Naujos meno srovės beveik tuo pačiu metu pasirodė pasaulio galerijose, tačiau vystosi visur skirtingai. Pop ir Op gilios vagos, lyginant su Britanija ar Amerika, Australijoje nepaliks. Minimalinis menas, kinetika, elektronika ir šviesų eksperimentavimas patraukė dėmesį ypač jaunų menininkų.

Mados? Klimatas ir Australijoje padėjo jas taip išvystyti, kad aš patarčiau ne tik moterims, bet ir širdyje nesenstantiems vyrams atvažiuoti ir pamatyti.

— O gal Australijai tų visų užjūrinė madų nė nereikia, gal ji pati jau turi savo temas, savo formas ir spalvas, neprastenes už europines ar amerikines?

— Žmonija atėjo prie tokios pakopos, kur visų visiem reikia. Izoliacijos dienos baigtos. Kiekvienas atradimas ar išradimas yra ne kas kita kaip ilgo laiko, ilgos raidos daugumos darbo kulminacinis taškas. Susumuoti Australijos kultūrinės veiklos formas ir išrai-

(Nukelta į 2 psl.)

Leonas Urbonas

AMERIKA ATRASTA IŠ PIETVAKARIŲ

(Atkelta iš 1 psl.)

kas, spalvas bei bruožus ir pasakyti ar jos yra neprasčiau už europines ir amerikines, būtų tikrai subjektyvus išsitarimas. Kas yra svarbu, tai energija, įkūnyta konkrečiuose kūriniuose. Ši proporcija visur ir visada priklauso nuo ekonominės, dvasinės, politinės laisvės ir kartu nuo individo ar grupės biologinio jaunumo.

— *Pagražinta legenda ar tikrovė yra tose užuominose, kai rašoma ir kalbama, kad Australijos meną sukūrė ir išplietino tik po antrojo pasaulinio karo į šį žemyną suplaukę naujieji emigrantai, ypač lietuviai?*

— Tiesos tame yra daug. Iki antrojo pasaulinio karo galo Australija buvo tipiška britų dominija, kurioje suplaukė visokie nuotykių ir laimės ieškotojai. Suvežta aibė kalinių ir jų prižiūrėtojų. Metų bėgyje tačiau išaugo valstybės ir tautos sąvoka. Visiems rūpėjo pragyvenimas, bet ne menas.

Du milijonai ateivių iš Europos per dvidešimt metų ne tik daug naujo Australijon atnešė, bet ir išbudino, paskatino vietinius dirbti nepasiduoti.

Lietuvių 10,000 būrelis yra per mažas, kad drįstų sakyti, jog ant savo pečių Australiją iškėlė ir Parnaso viršūnes. Proporcingai imant, lietuviai kraštui davė užtenkamai pirmaeilį menininkų. Jei visas kontinentas pasistenėtų šią proporciją pasekti, tenai būtų kur kas daugiau menininkų, negu JAV ir Kanadoj, abi kartu sudėjus.

— *Detaliau apie lietuviškuosius australiečius dailininkus šnekančias, kurias jų pastangas ir kūrinių vardus labiausiai accentuotumėt ir koks jų pats tikras įnašas būtų dabarties lietuvių, o gal ir aplamai pasaulio, dailėje?*

— Sunkus, beveik neįmanomas atsakymas. Nepamirškite, kad Australija nėra Amerika. Ten nebuvo ir nėra tautų liejyklų. Pradžiai tenai buvo britiška. Valstybės tėvai bando toliau tai pabrėžti. Načionalizmo ir šovinizmo šiais laikais neturėtų būti. Tačiau yra. Kultūrinio darbo ir atlyginimo dalinimo lenktynėse Jomantas, Zikaras, Ratas, Kubbas ar Urbonas starte nesirikiuoja prie tos pačios linijos, kaip Smith, Johnson ar George Thompson. Mūsų starto linija visada truputiuką toliau. Ką šitai reiškia? O tai reiškia, kad mums reikia daugiau dirbti, daugiau savęs atiduoti už tuos pačius medalius, premijas ir vietą to krašto kultūrinėje istorijoje. Lietuviai tenai tokios kainos nesibaidė, ir jie jau yra tenykštės istorijos dalis. Jų darbai jau yra tenai tautinė ir privatiose kolekcijose.

Lietuviai buvo tenai (Sydney) kūrėjai ir Grafikų (Printmakers Association) sąjungos, kuri ne tik sėkmingai dalyvavo pasaulinėse Bienalėse, bet ir premijas laimėjo. Istorija galutinai pasakys mūsų įnašą dydį. Šiandien jis dar nėra aiškus.

— *Kas Jus pačius po kelerių metų portraukos vėl atviliojo iš tolimosios Australijos ir šiaurės Ameriką, kiek čia užtruksite ir kokie viešnagės planai?*

— Dalinai atviliojo smalsumas. Gyvenimas Australijoje gana patogus; sunkumų pasiilgau. O gal taip yra su menininkais, juos, kaip kadugio pūkuotas sėklas, vėjas pagauna ir neša į tolimus dirvonus. Nuo dirvos jau priklauso ar jie prigija, ar vėl toliau skrenda, ar vegetuoja.

Atvažiuavau ir atsivečiau savo dviejų metų darbo rezultatus. No riu juos rodyti, susitikti vietinius dailininkus, pabendrauti. Kiek čia išbūsiu, dar nežinau: nuo dirvos priklaups.

— *Esame jau iš anksto smalsūs ir norime žinoti, kiek Jūsų*

paveiksluos rasime anksčiau matyto Urbono ir kiek ir kuria kryptimi šiandien jis yra jau kitoks?

— Smalsumas, ne kas kita atveda mus į parodas. Reikia tikėtis, kad jo užteks mano parodų metu. Geriausia, kai žiūrovai suranda dailininko pasikeitimus, sunkoka menininkui pačiam juos aptarti.

Reikia pridurti, kad šiaurės Amerikoje prieš trejus metus galėjau tik savo mažesnius, labiau akvarelinius sarbus atsivežti. Būtų klaidinga juos imti palyginimo pagrindu. Australijoje kritikai ir publika žino manė iš didelio formato darbų ir nuotai jų spalvų bei tėmų įvairovumo, kurios eina nuo akademiško portreto studijų iki paveikslų fantazijų, tapytų kone transs stovyje, kilusių iš giles atminties.

Ir šį kartą truko lėšų pačių didžiųjų darbų (12 x 8 pėdų ir pan.) transportui, tačiau tikiu, kad eilė, tegu ir kiek mažesnių kūrinių užtenkamai mane mieiliems meno smalsuoliams tinkamai pristatys.

— *Savo kūrybos pirminėse ištakose pabrėžiate labai svarbų pasąmonės vaidmenį. Muzikoj, literatūroj ir mene šitai, atrodo, nėra kokia ypatinga naujiena. Kuria sava prasme Jūs šitai savo darbuose išreiškiate ir kur juose ieškoti specialiai Urbono pasąmonės?*

— Neseniai keliauvis į Naujosios Gvinėjos džiungles pasakoti juodukams apie pasąmonės reikšmę mene. Atsakė, kad jie jau prieš kokius 10,000 metų tai žinojo.

Neseniai vėl pakliuvau į šiaurės Ameriką. Nesijaučiau čia, kaip Kristupas Kelumbas, tačiau man Amerika atrodė nauja, beveik naujesnė kaip 1966 metų lietingame vidurmaktį O'Hare aerodrome vienam ten atsidūrus.

Yra dailininkų, kurių pirminis tikslas yra medžiagų, ypač naujų, ieškojimas ir jų panaudojimas. Yra tokių, kuriem įdomiau gilintis į kūrybos psichologinį elementą.

Mane ta antroji kryptis kaip tik ir domina. Kiek aš joje pažengęs ar atsilikęs, sužinau besišnekėdamas su tais, kurie irgi šia kryptimi žengia. Čia nėra nei Urbono ar John Smith pasąmonės. Čia yra kelionė į savotišką teritoriją, į kurią visi vienu ar kitu būdu keliaujame. O pokalbiuose aptariame praicitus kryžkeles ir pramatome naujas.

— *Sakylit, Jūsų nuomone, šiandien, pasauliui technikos dėka labai sumažėjus, ar dar įmanoma kalbėti apie tautinį meną?*

— Tiesiogiai kalbėti apie tautinį meną galima iki šiol nesuviliojo. Kūrybos impulsai gimsta pasąmonėje. Sąžinė lengva, kai nors ir sunkiai, bet vykda ir sekis tuos impulsus, kurie gimsta ir bręsta savoj pasąmonėje, o ne agento.

Dailininkas Leonas Urbonas prie savo namuko Oyster Bay, Sydney priemiesty, Australijoje; šalia paveikslas "Return" (Grįžimas) rodytas CAS (Contemporary Art Society of Australia) parodoj.

BALTA DĖMĖ ANT SATURNO

Ant planetos Saturno paviršiaus kartais atsiranda mažos baltos dėmės, kurios po poros savaičių paprastai išnyksta. Bet pernai spalio 25 d. du Amerikos astronomai, analizuodami Saturno fotografijas, atradė, palyginę didelę ryškia dėmę, kuri gana ilgai ant paviršiaus išsilaikė. Net septynis savaites galima buvo ją stebėti. Pagal apskaičiavimus, ji turėtų būti 8000 kilometrų ilgio ir 6000 kilometrų pločio.

Dėmės leidžia astronomams patikrinti Saturno planetos sukimosi aplink savo ašį periodą. Pagal šios dėmės slinkimo paviršiumi greitį, Saturnas apsisuka per 10 valandų, 36 minutes ir 39 sekundes su plus ar minus 3 sekundžių tikslumu.

Nepasisekė dėmės net ir patiemis atradėjams pastebėti nuoga akim per teleskopą, ji žiūrima tik fotografijoje, nes fotografinė emulsija yra jautresnė silpniems šviesų kontrastams, negu akis. (AR)

● Palangoje sausio mėn. atidaryta Pabaltijo bei Ukrainos ir Kaliningrado (Karaliaučiaus) srities dailininkų kūrybos darbų paroda.

globa iki šiol nesuviliojo. Kūrybos impulsai gimsta pasąmonėje. Sąžinė lengva, kai nors ir sunkiai, bet vykda ir sekis tuos impulsus, kurie gimsta ir bręsta savoj pasąmonėje, o ne agento.

globa iki šiol nesuviliojo. Kūrybos impulsai gimsta pasąmonėje. Sąžinė lengva, kai nors ir sunkiai, bet vykda ir sekis tuos impulsus, kurie gimsta ir bręsta savoj pasąmonėje, o ne agento.

Studentai stipendininkai

Čia jau anksčiau buvau užsiminęs apie liuanistų atradimą ir atrinkimą. Esant Stipendijų išdu, turėtų susidaryti ar būti sudaroma ir tam tikra TARYBA, kuri nusistatytų tvarką stipendijoms skirti ir išmokėti. Atseit, turėtų susidaryti tokios tvarkos eiga, pagal kurią būtų atrandami ir atrenkami kandidatai stipendijomis naudotis.

Stipendijų dydis priklausytų nuo studento būklės. Jei jis bus cikagiškis, gyvenęs pas tėvus ir turįs nemokamą išsilavinimą, jam gali tereikti tik pašalpos mokesčių už mokslą ir mokslo priemonės (knygoms). Gi jei studentas bus atvykęs iš Bostono, Los Angeles ar pan. ir turėtų gyventi universiteto namuose, tokiam reikės pilnos, ne šimtų, o tūkstančių stipendijos.

Toliau stipendijas būtų toks: iniciatoriai įsteigia STIPENDIJŲ IZDĄ ir iš švietimo darbuotojų sudarė STIPENDIJŲ VALDYBĄ. Ta valdyba kreipiasi į liuanistų visuomenę, prašydama siųsti į STIPENDIJŲ IZDĄ dolerines įmokas. Sakykime, kad 75% Chicagos liuanistų pasiųs po vieną dolerį, tai tos įmokos sudarytų jau gerą žią išdo pradžią. O reiktų laukti ir tokių, kurie siųstų po daugiau, net reiktų laukti ir tokių, kur vienas asmuo įmokė-

— Tiesos tame yra daug. Iki antrojo pasaulinio karo galo Australija buvo tipiška britų dominija, kurioje suplaukė visokie nuotykių ir laimės ieškotojai. Suvežta aibė kalinių ir jų prižiūrėtojų. Metų bėgyje tačiau išaugo valstybės ir tautos sąvoka. Visiems rūpėjo pragyvenimas, bet ne menas.

Du milijonai ateivių iš Europos per dvidešimt metų ne tik daug naujo Australijon atnešė, bet ir išbudino, paskatino vietinius dirbti nepasiduoti.

Lietuvių 10,000 būrelis yra per mažas, kad drįstų sakyti, jog ant savo pečių Australiją iškėlė ir Parnaso viršūnes. Proporcingai imant, lietuviai kraštui davė užtenkamai pirmaeilį menininkų. Jei visas kontinentas pasistenėtų šią proporciją pasekti, tenai būtų kur kas daugiau menininkų, negu JAV ir Kanadoj, abi kartu sudėjus.

— *Detaliau apie lietuviškuosius australiečius dailininkus šnekančias, kurias jų pastangas ir kūrinių vardus labiausiai accentuotumėt ir koks jų pats tikras įnašas būtų dabarties lietuvių, o gal ir aplamai pasaulio, dailėje?*

— Sunkus, beveik neįmanomas atsakymas. Nepamirškite, kad Australija nėra Amerika. Ten nebuvo ir nėra tautų liejyklų. Pradžiai tenai buvo britiška. Valstybės tėvai bando toliau tai pabrėžti. Načionalizmo ir šovinizmo šiais laikais neturėtų būti. Tačiau yra. Kultūrinio darbo ir atlyginimo dalinimo lenktynėse Jomantas, Zikaras, Ratas, Kubbas ar Urbonas starte nesirikiuoja prie tos pačios linijos, kaip Smith, Johnson ar George Thompson. Mūsų starto linija visada truputiuką toliau. Ką šitai reiškia? O tai reiškia, kad mums reikia daugiau dirbti, daugiau savęs atiduoti už tuos pačius medalius, premijas ir vietą to krašto kultūrinėje istorijoje. Lietuviai tenai tokios kainos nesibaidė, ir jie jau yra tenykštės istorijos dalis. Jų darbai jau yra tenai tautinė ir privatiose kolekcijose.

Lietuviai buvo tenai (Sydney) kūrėjai ir Grafikų (Printmakers Association) sąjungos, kuri ne tik sėkmingai dalyvavo pasaulinėse Bienalėse, bet ir premijas laimėjo. Istorija galutinai pasakys mūsų įnašą dydį. Šiandien jis dar nėra aiškus.

— *Kas Jus pačius po kelerių metų portraukos vėl atviliojo iš tolimosios Australijos ir šiaurės Ameriką, kiek čia užtruksite ir kokie viešnagės planai?*

— Dalinai atviliojo smalsumas. Gyvenimas Australijoje gana patogus; sunkumų pasiilgau. O gal taip yra su menininkais, juos, kaip kadugio pūkuotas sėklas, vėjas pagauna ir neša į tolimus dirvonus. Nuo dirvos jau priklauso ar jie prigija, ar vėl toliau skrenda, ar vegetuoja.

Kertinė Parasė

(Atkelta iš 1 psl.)

— Tiesos tame yra daug. Iki antrojo pasaulinio karo galo Australija buvo tipiška britų dominija, kurioje suplaukė visokie nuotykių ir laimės ieškotojai. Suvežta aibė kalinių ir jų prižiūrėtojų. Metų bėgyje tačiau išaugo valstybės ir tautos sąvoka. Visiems rūpėjo pragyvenimas, bet ne menas.

Du milijonai ateivių iš Europos per dvidešimt metų ne tik daug naujo Australijon atnešė, bet ir išbudino, paskatino vietinius dirbti nepasiduoti.

Lietuvių 10,000 būrelis yra per mažas, kad drįstų sakyti, jog ant savo pečių Australiją iškėlė ir Parnaso viršūnes. Proporcingai imant, lietuviai kraštui davė užtenkamai pirmaeilį menininkų. Jei visas kontinentas pasistenėtų šią proporciją pasekti, tenai būtų kur kas daugiau menininkų, negu JAV ir Kanadoj, abi kartu sudėjus.

— *Detaliau apie lietuviškuosius australiečius dailininkus šnekančias, kurias jų pastangas ir kūrinių vardus labiausiai accentuotumėt ir koks jų pats tikras įnašas būtų dabarties lietuvių, o gal ir aplamai pasaulio, dailėje?*

— Sunkus, beveik neįmanomas atsakymas. Nepamirškite, kad Australija nėra Amerika. Ten nebuvo ir nėra tautų liejyklų. Pradžiai tenai buvo britiška. Valstybės tėvai bando toliau tai pabrėžti. Načionalizmo ir šovinizmo šiais laikais neturėtų būti. Tačiau yra. Kultūrinio darbo ir atlyginimo dalinimo lenktynėse Jomantas, Zikaras, Ratas, Kubbas ar Urbonas starte nesirikiuoja prie tos pačios linijos, kaip Smith, Johnson ar George Thompson. Mūsų starto linija visada truputiuką toliau. Ką šitai reiškia? O tai reiškia, kad mums reikia daugiau dirbti, daugiau savęs atiduoti už tuos pačius medalius, premijas ir vietą to krašto kultūrinėje istorijoje. Lietuviai tenai tokios kainos nesibaidė, ir jie jau yra tenykštės istorijos dalis. Jų darbai jau yra tenai tautinė ir privatiose kolekcijose.

Lietuviai buvo tenai (Sydney) kūrėjai ir Grafikų (Printmakers Association) sąjungos, kuri ne tik sėkmingai dalyvavo pasaulinėse Bienalėse, bet ir premijas laimėjo. Istorija galutinai pasakys mūsų įnašą dydį. Šiandien jis dar nėra aiškus.

— *Kas Jus pačius po kelerių metų portraukos vėl atviliojo iš tolimosios Australijos ir šiaurės Ameriką, kiek čia užtruksite ir kokie viešnagės planai?*

— Dalinai atviliojo smalsumas. Gyvenimas Australijoje gana patogus; sunkumų pasiilgau. O gal taip yra su menininkais, juos, kaip kadugio pūkuotas sėklas, vėjas pagauna ir neša į tolimus dirvonus. Nuo dirvos jau priklauso ar jie prigija, ar vėl toliau skrenda, ar vegetuoja.

Atvažiuavau ir atsivečiau savo dviejų metų darbo rezultatus. No riu juos rodyti, susitikti vietinius dailininkus, pabendrauti. Kiek čia išbūsiu, dar nežinau: nuo dirvos priklaups.

— *Esame jau iš anksto smalsūs ir norime žinoti, kiek Jūsų*

— Tiesos tame yra daug. Iki antrojo pasaulinio karo galo Australija buvo tipiška britų dominija, kurioje suplaukė visokie nuotykių ir laimės ieškotojai. Suvežta aibė kalinių ir jų prižiūrėtojų. Metų bėgyje tačiau išaugo valstybės ir tautos sąvoka. Visiems rūpėjo pragyvenimas, bet ne menas.

Du milijonai ateivių iš Europos per dvidešimt metų ne tik daug naujo Australijon atnešė, bet ir išbudino, paskatino vietinius dirbti nepasiduoti.

Lietuvių 10,000 būrelis yra per mažas, kad drįstų sakyti, jog ant savo pečių Australiją iškėlė ir Parnaso viršūnes. Proporcingai imant, lietuviai kraštui davė užtenkamai pirmaeilį menininkų. Jei visas kontinentas pasistenėtų šią proporciją pasekti, tenai būtų kur kas daugiau menininkų, negu JAV ir Kanadoj, abi kartu sudėjus.

— *Detaliau apie lietuviškuosius australiečius dailininkus šnekančias, kurias jų pastangas ir kūrinių vardus labiausiai accentuotumėt ir koks jų pats tikras įnašas būtų dabarties lietuvių, o gal ir aplamai pasaulio, dailėje?*

— Sunkus, beveik neįmanomas atsakymas. Nepamirškite, kad Australija nėra Amerika. Ten nebuvo ir nėra tautų liejyklų. Pradžiai tenai buvo britiška. Valstybės tėvai bando toliau tai pabrėžti. Načionalizmo ir šovinizmo šiais laikais neturėtų būti. Tačiau yra. Kultūrinio darbo ir atlyginimo dalinimo lenktynėse Jomantas, Zikaras, Ratas, Kubbas ar Urbonas starte nesirikiuoja prie tos pačios linijos, kaip Smith, Johnson ar George Thompson. Mūsų starto linija visada truputiuką toliau. Ką šitai reiškia? O tai reiškia, kad mums reikia daugiau dirbti, daugiau savęs atiduoti už tuos pačius medalius, premijas ir vietą to krašto kultūrinėje istorijoje. Lietuviai tenai tokios kainos nesibaidė, ir jie jau yra tenykštės istorijos dalis. Jų darbai jau yra tenai tautinė ir privatiose kolekcijose.

Lietuviai buvo tenai (Sydney) kūrėjai ir Grafikų (Printmakers Association) sąjungos, kuri ne tik sėkmingai dalyvavo pasaulinėse Bienalėse, bet ir premijas laimėjo. Istorija galutinai pasakys mūsų įnašą dydį. Šiandien jis dar nėra aiškus.

— *Kas Jus pačius po kelerių metų portraukos vėl atviliojo iš tolimosios Australijos ir šiaurės Ameriką, kiek čia užtruksite ir kokie viešnagės planai?*

— Dalinai atviliojo smalsumas. Gyvenimas Australijoje gana patogus; sunkumų pasiilgau. O gal taip yra su menininkais, juos, kaip kadugio pūkuotas sėklas, vėjas pagauna ir neša į tolimus dirvonus. Nuo dirvos jau priklauso ar jie prigija, ar vėl toliau skrenda, ar vegetuoja.

Atvažiuavau ir atsivečiau savo dviejų metų darbo rezultatus. No riu juos rodyti, susitikti vietinius dailininkus, pabendrauti. Kiek čia išbūsiu, dar nežinau: nuo dirvos priklaups.

— *Esame jau iš anksto smalsūs ir norime žinoti, kiek Jūsų*

— Tiesos tame yra daug. Iki antrojo pasaulinio karo galo Australija buvo tipiška britų dominija, kurioje suplaukė visokie nuotykių ir laimės ieškotojai. Suvežta aibė kalinių ir jų prižiūrėtojų. Metų bėgyje tačiau išaugo valstybės ir tautos sąvoka. Visiems rūpėjo pragyvenimas, bet ne menas.

Du milijonai ateivių iš Europos per dvidešimt metų ne tik daug naujo Australijon atnešė, bet ir išbudino, paskatino vietinius dirbti nepasiduoti.

Lietuvių 10,000 būrelis yra per mažas, kad drįstų sakyti, jog ant savo pečių Australiją iškėlė ir Parnaso viršūnes. Proporcingai imant, lietuviai kraštui davė užtenkamai pirmaeilį menininkų. Jei visas kontinentas pasistenėtų šią proporciją pasekti, tenai būtų kur kas daugiau menininkų, negu JAV ir Kanadoj, abi kartu sudėjus.

— *Detaliau apie lietuviškuosius australiečius dailininkus šnekančias, kurias jų pastangas ir kūrinių vardus labiausiai accentuotumėt ir koks jų pats tikras įnašas būtų dabarties lietuvių, o gal ir aplamai pasaulio, dailėje?*

— Sunkus, beveik neįmanomas atsakymas. Nepamirškite, kad Australija nėra Amerika. Ten nebuvo ir nėra tautų liejyklų. Pradžiai tenai buvo britiška. Valstybės tėvai bando toliau tai pabrėžti. Načionalizmo ir šovinizmo šiais laikais neturėtų būti. Tačiau yra. Kultūrinio darbo ir atlyginimo dalinimo lenktynėse Jomantas, Zikaras, Ratas, Kubbas ar Urbonas starte nesirikiuoja prie tos pačios linijos, kaip Smith, Johnson ar George Thompson. Mūsų starto linija visada truputiuką toliau. Ką šitai reiškia? O tai reiškia, kad mums reikia daugiau dirbti, daugiau savęs atiduoti už tuos pačius medalius, premijas ir vietą to krašto kultūrinėje istorijoje. Lietuviai tenai tokios kainos nesibaidė, ir jie jau yra tenykštės istorijos dalis. Jų darbai jau yra tenai tautinė ir privatiose kolekcijose.

ty visos stipendijos sumą, pareikšdamas savo nusistatymą, kuriam liuanistikos mokslui jis savo stipendiją skiria: liuanistų kalbai, liuanistų kalbos istorijai, liuanistų kalbos struktūrologijai ir pan.

Bus čia, be abejo, ir skeptikų. Kur be to. Bet stipendijos buvo ir bus. Jos turi būti. Apie jas ir Pedagoginis liuanistikos institutas yra pagrįstai ir aiškiai pasisakęs. Stipendijų teikimo ir tvarkymo organizacija turėtų tikrai duoti reikiamą poveikį ir laukti gerų vaisių.

Tokios dabar būtų užuominos. Lauktina jų aidas.

K. A. Girvilas

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rez. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofs. tel. PR 8-2220
Namu-rezid. — PProspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSIA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 West 71st Street
Ofs. val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarimais.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p.p. ir 8 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofs. ir buto tel. Olympic 2-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarimais.

DR. ALG KAVALIŪNAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJŲ SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvius gydytojas)
8925 W. 59 Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštad. 12-2 val. p. p., trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 8-5 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofs. tel. RE 7-1168
Rez. tel. 259-2919
Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIŠLIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. (išskyrus trečiadienį)
Šeštadieniais 13 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofs. tel. PR 8-7777. Rez. PR 6-4733
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos pirmad., ketv. 5-8 val. antrad. ir penkt. 1-4 val. Valandos pagal susitarimą

SKELBKITĖS "DRAUGE"

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. ir penkt. 2-8 p. p.
Antrad. ir ketv. 9-11 v. r.
4-8 p. p. Šeštad. 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. r. Trečiad. ir šeštad. 8 v. r. iki 2 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma liguos tik susitarimais — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val. antrad. nuo 2-5 popiet, ketvirtad. nuo 6-8 vakaro.
Ofiso tel. 776-2880; Rezid. 448-5548

DR. ALDONA SIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 887-8020
Namų tel. 838-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. Grovehill 6-0617
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 9 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TELEFONAS 825-9298
Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-13 v. r., 2-5 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

LIUBLINO UNIJOS 400 METŲ SUKAKTĮ MININT (V)

Lietuva po Liublino unijos akto ir jojo nuostatų tikroji prasmė

J. DAINAUSKAS

Ar Lietuva tikrai tapo "vienu kūnu" su Lenkija, kaip tai nuskaido 1569.VII.1 d. lietuvių bei lenkų atstovų ir 1569.VII.4 d. valdovo duotųjų tos unijos dokumentų 3 str., kurio žodžius lenkai, ypač mūsų laikais, ypatinai pabrėžia ir primena. Įvykių raida, nuo 1569 m. ir iki padalinimų rudo, jog tas lenkų noras ne tik neįvyko, bet ir negalėjo įvykti. Savo ruožtu, abejotina ar patys lenkai tada tokia "galimybė" tikėjo! Jei taip būtų, tai tada įvykdytas Volinijos, Kijevo, Podolės ir Palenkės žemių atplėšimas nuo Lietuvos būtų buvęs visiškai nereikalingas.

Pirmučiausia, pats tos unijos aktas, turi tiek daug prieštaravimų ir spragų, kurios iš karto anuliuoja tą lenkų taip siektą "Susiliejamą į vieną kūną". Juk ir tuo aktu Lietuvos DK titulus, valdžia, urėdai, įstatymai bei jų vykdymas paliko kaip ir buvo. Lietuva ir toliau turėjo savo atskirą iždą, savo kariuomenę. Lietuvos bei Lenkijos ministrai ir toliau liko tik savo valstybių ministrais, o ne Žečpospolitos ministrais. Tų vyriausybės vieton, nė tada, nė vėliau, neatsirado kokios nors nauja, "susiliejusios į vieną kūną" valstybės vyriausybė. Tuo unijos aktu abiejų "tautų" karaliumi išrinktas valdovas atsistodavo priešakyje dviejų atskirų valstybių vyriausybių, bet jis negalėjo tų vyriausybių sulieti į vieną ar jas pakeisti kažokia bendra, viena vyriausybe. Tokią santvarką numatė tos unijos aktas, tad aišku, jog teigimas apie "vieną kūną" buvo vien retoriška frazė. Tuo labiau ir tame akte nėra jokios kalbos apie Lietuvos įjungimą į Lenkiją, nors lenkai to ir troško. Valstybinės sienos ir toliau išliko. Juk ir tame pat Liublino seime buvo kalbama apie Lietuvos —Lenkijos sienų patikslinimą, nustatymą vietoje.

Liublino seimo išrinktoji 18 asmenų komisija, kuri turėjo pašalinti iš Lietuvos Statuto nuostatus, kurie "nesiderino" su tuo aktu, berods niekad nepradėjusi veikti, gi III-sis L. Statutas, įsigaliojęs 1588 m., t.y. 19 metų po tos unijos, visus lenkų keltus "prieštaravimus" paliko galioje. Lenkai ir toliau Lietuvoje liko svetimšaliais ir t.t.

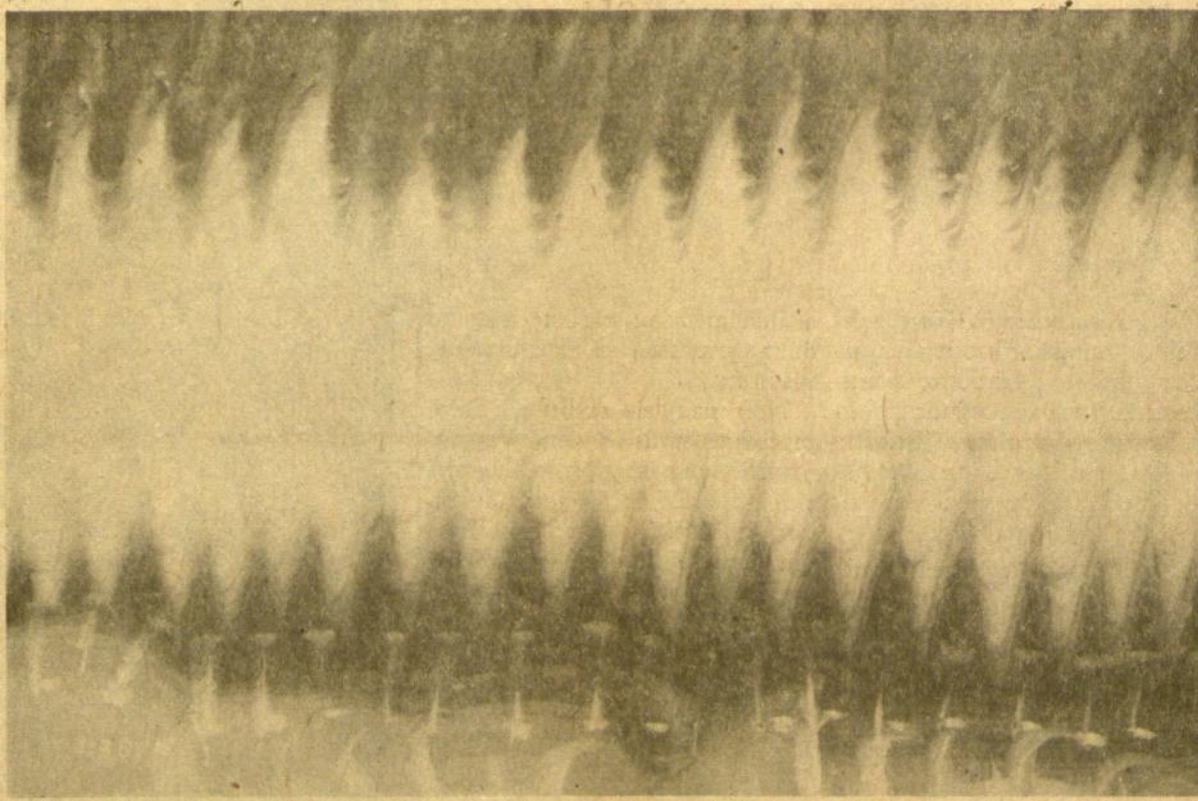
Tiesa, beskaitant vien tik 3-ji to akto straipsnį (o jų viso yra net 20), galima prileisti, kad tuo aktu iš dviejų valstybių turėjo pasidaryti kažkokia nauja, viena valstybė. Tačiau analizė akto visumos, o ypač 9 ir 11 str., aiškiai rodo, kad tas aktas tėra vien ano laiko paprasta tarpvalstybinė sutartis, esmėje liečianti tų dviejų valstybių tarptautinius santykius, o ne jungtinės valstybės vidaus reikalus. Juk 9 str. išsakiniai pabrėžia visų senų Lietuvos privilegijų (reikalaujančiųjų saugoti Lietuvos žemių savitumą) bei urėdų galiojimą. Gi 11 str. kalba apie dvi atskiras "tautas", kurių "pralotai, baronai, tarybos ir visi luomai turi stengtis bendromis pastangomis tartis ir padėti vieni kitiems". Juk ir po Liublino unijos Lietuvos atstovų pasitarimus, faktiškai atstojusius Lietuvos seimus, valdovas galėjo šaukti tik Lietuvos Ponų Tarybai pritarus. Taip pat LD Kunigaikščio titulo išlaikymas nebuvo vien Lenkijos karaliaus titulo pagražinimas ar Lietuvos istorinės praeities tuščias priminimas. Jis rodo, kad Lietuva buvo atskira valstybė ir kuris rodo, kad Žečpospolita nebuvo "viena", bet vien tik "bendra" valstybė, t.y., kad tai buvo dviejų savitų valstybių federacija.

Toliau tame akte kalbama, kad

jis "galios amžinai" (lenkai šiandieną ir tų žodžių bando laikyti spazmiškai. Esmėje, tas pasakymas tėra anų laikų įprastas tarpvalstybinių sutarčių terminas unsakantis, kad toji sutartis sudaryta neterminuotam laikui. To akto "amžinumui" iš esmės prieštarauja tame pat Liublino seime VII. 29 d. valdovo duotoji privilegija, kurioje sakoma, jog jei reikės, tai tą unijos aktą galima bus taisyti, papildyti, t.y. to akto gal svarbiausias įkvėpėjas Zygmantas Augustas dar tame pat seime nekalba apie to akto "amžinumą" ir numato jo keitimą, kas praktiškai tuojau pat ir buvo pradėta daryti. Ta pat proga galima lenkams priminti, kad tą patį "amžiniams laikams sudarymo" apibūdinimą vartoja ir tie nutarimai, kuriais 18 a. seimai "pripažino" Lietuvos bei Lenkijos padalinimus. Pagaliau, tie padalinimus "pripažinusieji" seimų nutarimai, panašiai kaip ir tas 1569 m. aktas, kalba apie tų nutarimų "geravališkumą", nors tikrumoje padalinimų "sutartis", panašiai kaip ir Liublino unijos aktas, buvo išgautas smurtu, o ne gera valia. Tad čia galima tik stebėtis lenkų aklu užsispyrimu tame akte net šiandien matyti (Tai liudija ištisas "tvanas" straipsnių, pasirodžiusių 1969 m. lenkų, daugiausia emigracijoje, spaudoje) vien tuos kelis žodžius, lyg pritariančius lenkų siekiams, ir nematyti to akto visumos ir ypač to akto realizacijos bei jojo spragų.

Iš to paties seimo dienos matyti, jog tada Liublino nieko nepadaryta, kas reikėtų kokias nors realias prielaidas tų dviejų valstybių nors šokiama tokiam suartėjimui. Veik ant rytojaus po to akto pasirašymo, po iškilmingo

Dar Zygmantui Augustui tebeviešpataujant, lietuviui du kartus buvo šaukti bendram seimui su lenkais. 1570 m. seime Lietuvos reikalai visai nebuvo svarstomi. 1571.10.1 d. valdovo Lietuvai duotieji "apskričių raštai", kuriais lietuviui buvo šaukti į (antrąjį po Liublino) seimą, aiškiai kalba apie dvi atskiras valstybes. Po kelių atidėlojimų, tas seimas pagaliau 1572 m. kovo mėn. susirinko Varšuvoje, bet

Leonas Urbonas

Iš ciklo A Nr. 325

"Te Deum", ginčai tarp lietuvių ir lenkų tesėsi ir toliau. Kilus diskusijoms apie Lietuvos gynybą, lenkai įrodinėjo, kad Lietuva nuo Maskvos turi gintis pati. Seimų maršalkų klausimas 1569. VII. 19 d. to paties seimo buvo išspręstas nesuderinamai su to akto 3-jo straipsnio žodžiais apie "vieną kūną", kompromisiniu nustatant maršalkų darbų tvarką, atskirą Lietuvos ir Lenkijos atstovams. Baigiantis gi tam seimui, VIII.12 d., Lietuvos atstovai į savo pareiškimus, viso to seimo metu pateiktus, iš valdovo gavo atsakymus atskirai nuo lenkų, kaip Lietuvos valstybės atstovai, o ne kažkokios naujos, "sujungtos į vieną kūną" valstybės.

Dar Zygmantui Augustui tebeviešpataujant, lietuviui du kartus buvo šaukti bendram seimui su lenkais. 1570 m. seime Lietuvos reikalai visai nebuvo svarstomi. 1571.10.1 d. valdovo Lietuvai duotieji "apskričių raštai", kuriais lietuviui buvo šaukti į (antrąjį po Liublino) seimą, aiškiai kalba apie dvi atskiras valstybes. Po kelių atidėlojimų, tas seimas pagaliau 1572 m. kovo mėn. susirinko Varšuvoje, bet

lietuviui jame atsisakė dalyvauti, nes jų įgaliojimai neturėjo Lietuvos DK antspaudo. Lietuviui tada nenusileido net ir valdovo įsakymui dalyvauti seime, kuris ir išsiskirstė nieko nenutaręs. Tad ir tada nebuvo jokio "susiliejo į vieną kūną".

1572 m., mirus Zygmantui Augustui, paaiškėjo, kad tame akte nėra jokių nuostatų apie abiejų valstybių santykius "tarpvaldžio" metu. Lietuvoje net buvo bandyta pasikviesti sau atskirą nuo Lenkijos valdovą, kad tuo formaliai nutrauktų aną aktą. Gi kai lenkai savo valdovų išrinko Prancūzijos kunigaikštį Henri Valois, tai Mikalojus Radvila ir Jonas Katkus, Lietuvos Ponų Tarybos įgaliojimai ir Lietuvos DK vardu, vedė derybas su Valois atstovais, kurie po to lietuviams davė du raštus: jais Valois pasižadėjo nepažeisti Lietuvos suverenumo ir grąžinti Lietuvai lenkų atplėštas žemes. 1573 m. Vilniaus suvažiavimas pasiuntė Valois diplomą, pasirašytą Lietuvos senatorių bei bajorų, kuriu buvo patvirtintas Valois išrinkimas ir Lietuvos valdovu. Po Valois pabėgimo, lietuviui vėl bandė savarankiškai spręsti savo

valdovo klausimą ir iš lenkų išgavo pripažinimą, kad seimai, priešingai Liublino unijos aktui, turi vykti pakaitomis Lietuvoje bei Lenkijoje. Lietuviai taip pat kiekviena proga reikalavo iš lenkų grąžinti Lietuvai lenkų atplėštas žemes. Įtampa tarp Lietuvos bei Lenkijos nemažėjo. Per sekantį, 1575 m., rinkiminį seimą bemaž neįvyko formalus to akto nutraukimas. Gi 1576.VI. 29 d. Stepono Batoro lietuviams duotajame rašte sakoma, kad Liublino unijos aktu Lietuva bei Lenkija "susijungė į bendrą valstybę". Daugiau nieko. T.y. septyneriems metams pralinkus po Liublino unijos akto pasirašymo, iš minėto St. Batoro rašto aišku, kad Lietuva su Lenkija nebuvo "susiliejusios į vieną kūną".

Kai 1641 m. bendrajame seime vienas lenkų senatorių pareiškė, kad Liublino unijos aktu Zygmantas Augustas, tariamai, Lietuvą dovanojęs lenkam, tuometinis Lietuvos kancleris Alb. St. Radvila tą lenkų senatorių išvadina aklu ir nurodo, kad tai buvusis vien sutartis tarp dviejų valstybių, ir toliau likusių savarankiškoms. Ta pat proga Radvila pabrėžia, jog Lietuva niekad nepripažinusi 1569 m. lenkų padaryto Lietuvos žemių atplėšimo ir užtat, sako, toje "sutartyje" nieko nėra apie to atplėšimo sankcionavimą.

Tokia pat lietuvių pažiūra į santykius su Lenkija išliko iki valstybių padalinimo. Tik, taip vadinamoje, 1791 m. gegužės 3 dienos konstitucijoje "išnyksta" Lietuvos valstybė t.y. "įvyksta" susiliejimas į vieną kūną, bet...

Iš Lietuvos kilęs rašytojas

(Atkelta iš 3 pusl.)

da mus ne į amžinybę, o į korupciją".

Jis nesivaržo net revoliucijos keliu siekt socialinių reformų, bet drauge pabrėžia: "Tyrinėjamai ir atradimai, reformos ir revoliucijos apskritai tėra pateisinamos tik tiek, kiek jos kelia socialinį teisingumą ir taikius santykius tarp individų ir tautų. Socialinė evoliucija turi siekti sukurti santvarką, kurioje žydėtų asmens laisvė. Ji neprivalo užbrėžti tik taip siauras ribas, kad asmens pažangą darytų sunkiai ar visai neįmanoma. Tobula termitų bendruomenė negali būti priimta pavyzdžiu žmonių visuomenei".

Lepp gerai pažino komunizmą ir dabar jis gali pasakyti: "Tuose kraštuose, kur komunistai užgrobė valdžią, spaudimas individams ir tautoms yra blogesnis nei kapitalistinių ir kolonialinių kraštų spriespaudos valdžia. Kalinimas, prievartos darbas, sisteminiai organizuojama propaganda yra naudojama kaip priemonė atimti visą asmens laisvę... Net jei ir komunistų eksperimentas visiškai pasisektų, žmonės iš to neturėtų naudoti, nes būtų atimta

jų laisvė ir ta priverstinioji laimė dėl savo uniformiškumo pasiliktu nežmoniška, kaip bičių laimė avily..."

Jis pačiai Sovietijai pramato tamsią ateitį: "Istorija rodo, kad tauta, kuri, išryškindama savo laisvę, užgrobia kitas tautas, dažnai pati baigia savo kelią grūvēsiuose ir vergijoje.. Tikrumoje, kaip Rusijoje, taip ir kitose šalyse, kur komunizmas užgrobė valdžią, neliko nei medžiaginės, nei dvasinės laisvės, nepasiekta nei bendros gerovės, nei džiaugsmo gyventi".

Lepp yra didelis laisvės šalininkas ir tvirtina: "Žmogaus laisvė yra kūrybinga. Visi, kurie verčia pasirinkti tarp jau paruoštų formulių — tokių kaip komunizmas, fašizmas, kapitalizmas ir kitos, ir kurie tvirtina, kad tai yra vienintelis kelias išsinerinti iš vargingos rūpesčių buities, nesuvokia tikros laisvės prigimties. Tikrumoje laisvė yra ne vien galėjimas pasirinkti tarp kelių galimybių, bet ir įgalinimas laisvai daryti įvairius atradimus".

Salia šių socialinių idėjų, Lepp knyga paskirta religinės minties skiepijimui.

J. Pr.

NAUJA KOMETA

toji konstitucija, praktiškai nebuvo įsigaliojusi, tad ir ji teliko vien tik lenkų norų dokumentu.

Neabejotina, kad ir Liublino unijos aktu Lietuva niekad nesusiliejo į "vieną kūną" su Lenkija. Gi nuo Stepono Batoro laikų toji sutartis ir valdovo buvo aiškinaama taip, kaip ją aiškino lietuviui, t.y., kad tai buvo tik dviejų valstybių federacija.

Trys japonai — astronomijos mėgėjai pernai spalio 10 ir 12 d. surado naują teleskopinę kometa, kuri pavadinta jų vardu — Taggo-Sato-Kosaka (1969 g). Sausio mėnesio pabaigoje ji turėjo būti jau matoma nuoga akim Jungtinės Amerikos Valstijose žemai, viršum pietvakarių horizonto, tuoj saulei nusileidus.

Komp. J. Strolis atsiminimų knyga

Juozas Strolia, LIETUVOS VYČIO PĒDSAKAIS. 1940 - 1945 m. atsiminimai ir įspūdžiai. Chicago Lietuvos literatūros draugijos iliustruotas leidinys, 1969 m., 176 psl.

Liūdna metinę kompozitoriaus Juozo Strolis mirties sukaktį švenčiame šį vasario mėnesį. Tai buvo didelio talento žmogus, davęs šimtus naujų melodijų: populiarių dainų (solo, duetu, mišriam chorui), harmonizuotų liaudies dainų, kariškų dainų, giesmių, kūrinių styginiams ir kitiems instrumentams.

Jis įkvėpė lietuviškų melodijų meilę ir savo trims sūnams muzikams, dabar gražiai besireiškiantiems JAV-se. Pagerbti jo atminimą, kovo 8 d. rengiamas jo kūrinių koncertas Chicagoje.

Šalia gausybės muzikinių kūrinių, Juozas Strolia paliko ir neseniai iš spaudos išėjusią ir čia aptariamą atsiminimų knygą "Lietuvos Vyčio pėdsakais".

Tai jau ne pirma jo parašyta knyga. Dar nepriklausomą Lietuvoj buvo išleista: Solfedžio, Muzikos teorija, Trumpa muzikos istorija. Dabar Chicagoje pasirodžiusi jo knyga apima atsiminimus ir įspūdžius iš tremties metų (1940-1945), kai jam Vokietijoje teko didikū rūmuose apitiktį Lietuvos ženklus — Vytį, iš čia ir knygos pavadinimas.

Knyga nepretenzinga. Tai lengvas pasakojimas įvairių karometų pergyvenimų iš beglių dienų ("Mano žygis su šeima iš raudonosios Tarybų Sąjungos ir ruda Vokietijos trečiąjį reichą"). Bolševikai jį buvo areštavę, kalinę. Jam pavyko išsilaisvinti ir

Muzikas Juozas Strolia su žmona Zenta ir sūnumis (iš kairės) Herkuliu, Faustu ir Vytautu.

išvykti Vokietijon tik žmonos kilmes dėka. Apsigyvenęs Drezdene, ten dirbo teatre, dėstė muziką mergaičių mokyklose, pakliau persikėlė į Uchtę, kur dėstė lietuvių gimnazijoje.

Ši atsiminimų knyga tai lengvas pasakojimas su gausiomis digresijomis į savo jaunystę, mokslo dienas, į aprašomų vietų praeitį; vietomis pamarginta anekdotais, kas skaitymą daro lengvesnį ir labiau intriguojantį. Čia jis primena, kaip geležiniais pančiais apkaustytas buvo bolševikų laikomas Utenos kalėjime, kaip komunistai neleisčiai kišosi į mokytojų darbą Šiaulių mokytojų seminarijoje, kaip jie savo ukazais slėgė kompozitorius.

O kartais primena ir savo tokius lengvus romantiškus pergyvenimus tremtyje. Aprašo ir šurpų Drezdeno didįjį bombardavimą.

Taigi, visa knyga duoda įvairios, intriguojančios medžiagos, bet čia ji nesutvarkyta sistematiskai, perteikta daug kur epizodiškai, rašyta be kokios iš anksto pramatytos tvarkos, užfiksuojant, kas tą dieną atėjo atmintin. Iš pergyvenimų ir nuotykių pasakojimo tarpais pereinama į politiką ir polemiką. Savo atsiminimais paliečia ir Lietuvos operos teatrą, jo paveikslą tarpais piešdamas ir tamsesniais brūkšniais.

Gaila, kad yra pasilikusių korektūros klaidų (pvz. direktorius, pastatyti, mazgoė vietoj mazgotė ir t. t.)

Nežiūrint šių smulkmenų, daugeliui ši atsiminimų knyga bus įdomi, ryškiai pavaizduojanti pabėgėlio varganos dienas ir primenantį muziko kelią nepriklausomą Lietuvoj. J. Pr.

1970 Chrysler Newport. Kaina nuo \$2,995.00. NEWPORT — 300 — NEW YORKER. BALZEKAS MOTOR SALES, INC. 4030 Archer Ave. - Phone VI 7-1515

Mutual Federal Savings and Loan. NOW INSURED TO \$20,000. SAVE AT Mutual Federal Savings and Loan. 2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608. Peter Kazanuskas, President. Tel. 847-7747

KULTŪROS TEMOMIS KITUR

Apie nekritišką kritiškumą ir kairės reikalavimus rašytojams

Giriančiųjų ir peikiančiųjų mūsų netrukta. Visose srityse. Ir ne vien privačiuose pokalbiuose, bet ir spaudoje. Prašoma, šukuojama ir vėl purinama visuomeninė veikla, neatsilikama nuo to ir kultūriniam gyvenime. Tik dažnai, kai patys save keikiame ir giriname, pritrūkta objektyvumo. O gal ir nėra lengva tą objektyvumą išlaikyti, kai nėra visai nesuinteresuotos perspektyvos, kai viskas, kas reikia vertinti, yra mūsų pačių, mūsų tarpe, beveik mūsų pačių širdyje. Tada ir nepamatome, kad naudojami svarsčiai yra vienur per didelį, kitur per mažį, trečiur ir visai ne tie, kokių reikėtų tam ar kitam dalykui pasverti.

Todėl labai gerai, kai atsiranda vienas kitas ne iš mūsų pačių ir ne mūsų, bet kuriam mūsų šionyktis, o ypač kultūrinis gyvenimas yra nemažiau pažįstamas. Toks šviesaus galvojimo asmuo tada stovi lyg ir nušalęs nuo visų mūsų įsivaizdinimų, turi savo žvilgsnyje tam tikrą nuotolio perspektyvą, ir jo niekuo nesuinteresuotas žodis apie mus pačius ne vienam iš mūsų gali plačiau atverti akis, tiesiog pabudinti iš realybės neįsivaizdinimo sapno. Tačiau kai egzaltuojamės kiekvieno tik atsitiktinio kitataučio atsliepinimo apie vienokias ar kitokias mūsų kūrybines pastabas, galime taipgi pasiklysti, nekritiškai džiaugdamiesi, kad va šitaip pasakė nelietuvis.

Gera abiejų užuominų iliustracija ši kartą gali būti brito profesoriaus, gerai kalbančio ir rašančio lietuviškai ir neatsitiktinai sekančio mūsų kultūrinį gyvenimą Raphael Sealy straipsnis „Jankifikacijos klausimu“ naujuose šių metų „Aidose“ (1970, sausio mėn. Nr. 1). Prof. Raphael Sealy savo rašte ten labai taikliai užgriebia amerikietiškos visuomenės susiformavimo tendencijas ir naujųjų ateivių atsineštines kultūros klausimus. Ypač įdomi ta vieta, kur profesoriaus duoda mūsų literatūrinio gyvenimo iškarpa, ją pats pakomentuodamas. Anas jo mintis čia ir pacituojame:

„Nėra ko stebėtis, kad senosios išeivijos dauguma kultūriškai prisitaikė prie amerikietiško; ekonominis prisitaikymas buvo jiems žūt būt reikalingas. Bet galima, kad ir naujoji išeivija neatsilieka. Atsidūręs JAV-bėse šių dienų dažnas lietuvis atsižada kritiškumo. Jis beato dairiškai priima amerikiečių galvoseną, keldamas tokius klausimus, kaip Lietuva ar Alabama. Kad grynas amerikietis nesugeba giliau gvildinti jam pasiūlytus galvosenas ar elgsenos, yra suprantama: jo akiratis yra ribotas, nes jis neturi nieko, su kuo galėtų palyginti tą aplinką, kurioje užauga. Bet lietuvis pažįsta kitą, neamerikietišką kultūrą; jis nėra dviasčiai priklausomas nuo dabarties aplinkos; jis galėtų į ją kritiškai žiūrėti.

Vienas pavyzdys parodys, kaip giliai prisitaikymo dvasia yra paveikusi JAV-bių lietuvi. „Metmenų“ žurnale 1967 pasirodė įdomus straipsnis, „Keletas minčių apie vertimus“, kuriame autorė vertino į anglų kalbą išverstus lietuvių veikalus. Neneigiant, kad autorė išreiškė tikslų pastabų, čia norima sustoti tik ties viena maža to straipsnio dalimi, kurioje autorė pacitavo kai kuriuos amerikiečių recenzentų įvertinimus. Amerikiečių pastabos apie kai kurias knygas buvo palankios. Antai „Time“ žurnalas

recenzavo J. Gliados „House upon the Sand“ ir įvertino tą veikalą kaip priklausantį prie geriausių knygų apie nacizmą. Taip pat palankiai Robert Finn vertino I. Seiniaus, „The Rejuvenation of Siegfried Immerselbe“; pasakęs, kad tas romanas yra prieš nacizmą nukreipta satyra, jis baigia savo giriamą žodį tokia pastaba: „and the satire still bites hard“. Kita knyga, būtent V. Krėvės „Temptation“, sulaukė nepalankios recenzijos. daktarai Edward Hansen sunku prisiminti skaitytą knygą, kuri būtų buvusi taip labai užmirština — emmently forgettable. „Metmenų“ žurnale lietuvi paminė tris įvertinimus ir prie paskutinio ji pridėjo: „Sprendimas aštrus, bet mums, kurie mėgstame save egzaltuoti, labai sveikas“.

Tiesa pasakius, abidvi palankios recenzijos yra nesąmonė. „Time“ žurnalo recenzentas, vertindamas J. Gliados „House upon the Sand“ šovė pro šalį. Tas romanas nėra knyga apie nacizmą; jis nenagrinėja nacizmo ir neteikia išvadų apie nacizmą. Tame romane autorius tenagrėžia padoraus būdo, bet riboto akiračio žmogų ir rodo, kaip jis elgiasi ir keičiasi nacizmo aplinkoje; nacizmas romano veiksmui sudaro tik foną. Robert Finn pastaba apie „The Rejuvenation of Siegfried Immerselbe“ yra net juokingesnė. Kai knyga „Siegfried Immerselbe atsijaunija“ buvo pirmą kartą išleista 1934, nacizmas valdė Vokietiją ir turėjo savo gerbėjų kitur; tada satyra galėjo smarkiai graužti. Bet po trisdešimt metų nacizmas nebevaldė jokio krašto ir yra visiškai sunykęs: kaip gali satyra dar vis smarkiai graužti, kai nebėra ko kasti?

Zinoma, kai šv. Jurgis jau buvo slobiną nugalėjęs, netrukus atsirado daug drąsių jaunuolių, kurie smerkė slobiną ir jo atliktus darbus; tarp tų drąsulių gal ir buvo Robert Finn. Peržiūrėdamas palankias recenzijas pastabas, skaitytojas turėtų prieiti išvados, kad jos buvo pagrįstos ne grynai literatūriniais sumetimais. Rimti šių dienų rašytojai, kaip Ionesco ir Kingsley Amis, yra nusiskundę, kad Vakarų pasaulyje dabar reikalaujama iš rašytojo laikytis politikoje kairės linijos. O nepalankus V. Krėvės knygos „The Temptation“ įvertinimas ar buvo grynai literatūriniais sumetimais pagrįstas? Galia, kad „Metmenų“ žurnale lietuvi priėmė amerikiečių vertinimą nekritiškai.“

● **Paminklų apsaugos fondas** neseniai įsteigtas okup. Lietuvoje, Lietuvos paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos prezidiumo rūpesčiu. Kadangi okupacinė valdžia nesirūpina tinkamai išsaugoti lietuvių kultūros istorinių paminklų ir šiam reikalui nesiskiria reikiamų lėšų, naujasis fondas stengsis jas surinkti nebiudžetiniu keliu, laisvų aukų bei įnašų būdu. Į aukotojų bei fondų rėmėjų eiles įsijungia privatus asmenys, profesinės, kooperatinės ir kitos organizacijos. Gražią pradžią parodė dusetiška bei zarasiškia kultūrininkai, pirmieji įsijungė į fondo darbus.

Tuo tarpu fondas globoja Vilniaus pilių kompleksą, Dionizijos Poškos baublius ir buv. Dimitrovo dvaro pastatus. Atsiradus daugiau lėšų, būsimi konservuojama Kauno miesto gynybinė siena, Pabaisko mūšio vieta ir Klaipėdos pilies rajonas.

Lietuvio laimėjimas mokslo pradalgeje

A. RADZIUS

Praėjusių metų pavasarį Biologinių Dažų komisijos (Biological Stain Commission) oficialus organas „Stain Technology“ atspausdino Vaclovo Augulio ir Jerry Sepinwall straipsnį „Brazilin — Toluidine Blue O and Hematoxylin — Darrow Red Methods for Brain and Spinal Cord.“

Pavadinimas nieko nesako specialistui, ir patsai straipsnis yra neįkandamas eliniam žmogui. Bet mokslininkų tarpe sukėlė didelį susidomėjimą. Straipsnio atspaudų reikalavo JAV, Kanados, Anglijos, Šveicarijos, Japonijos, Prancūzijos, Belgijos, Olandijos, Danijos, abiejų Vokietijų, Ispanijos, Lenkijos, Izraelio, Rumunijos ir daugelio kitų valstybių universitetai, sveikatos bei smegenų tyrimo institutai, ligoninės ir įvairios farmacutinės firmos. Iki šiol išsiuntinėta daugiau, kaip 200 atspaudų į 26 šias

Vaclovas Augulis

valstybes. V. Augulio tiesioginio viršininko dr. E. Sigg nuomone, lyginant su anksčiau paskelbtu moksliniu straipsniu pareikalavimu, šis straipsnis pasiekęs „best seller“ ribą mokslinėje spaudoje.

Straipsnis yra biologo Vaclovo Augulio trijų metų intensyvių tyrimų rezultatas. Autoriui, dirbant farmacutinėje bendrovėje, tenka sudurti su tiriamųjų gyvulių (žiurkių, kačių, ar beždžionių) smegenų audiniais. Jo uždavinys yra tuos audinius tinkamai paruošti ir nudažyti, kad galima būtų nustatyti, kokie audinių pakeitimai bei sužalojimai įvyksta eksperimentų metu.

Iki šiol vartojami smegenų audinių dažymo metodai buvę komplikuoti, reikalavę didelės darbo precizijos ir daug laiko. Reikėjo su kiekvienu preparatu atskirai dirbti. Prieš trejus metus autorius ėmęs galvoti, kaip supaprastinti visą procesą, kurs mažiau patyrisiam laboratorijos technikai esąs gana sunkus. Po ilgų tyrimų, skaičiavimų ir bandymų, pagaliau pavyko surasti paprastesnį ir greitesnį būdą, kuriuo ga-

lima iš karto paruošti dvidešimt ar daugiau preparatų ir gauti daug geresnių bei patikimesnių rezultatų.

Nors naujasis audinių dažymo būdas surastas vieno Vaclovo Augulio, bet straipsnio koautorium pasirašė ir dr. Jerry Sepinwall, kurs kritiškai išanalizavo bei įvertino V. Augulio dažymo metodą, padėjo anglų kalba paruošti minimą straipsnį ir vedė susirašinėjimą su „Stain Technology“ žurnalo redaktorium.

Mokslinio darbo baruose V. Augulis nėra naujokas. Jau 1934—1935 metais dalyvavo Molėtų grupės vandenių ir šventosios uos to hidrobiologiniuose tyriminiuose. Biologijos mokslus baigė 1935 metais Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Tais pat metais buvo paskirtas Zoologijos muziejaus preparatorium, o vėliau Kauno kriminalinės technikos instituto vedėju.

Nesvetimas V. Auguliui ir spaudos darbas. Nepriklausomos Lietuvos laikais biologiniais klausimais rašė moksliniam „Kosmos“ žurnale, kriminalinės technikos problemomis „Kriminalistikos žinyne“ ir sporto klausimais „Fiziškam auklėjime“. Taip pat bendradarbiavo ir skautų spaudoje. Šiuo metu V. Augulis yra Hoffmann La Roche farmacutinės bendrovės neurohistologijos laboratorijos vedėjas.

Hoffmann La Roche, Inc., yra pasaulinės apimties bendrovė, gaminanti įvairius paskirties vaistus. Jos centras yra Šveicarijoje, o skyriai išsimėtę po visą pasaulį. Amerikoje didžiausias skyrius įsikūręs Nutley, N.J., vietovėje, netoli Patersono, tik 18 mylių atstumu nuo New Yorko. Šiame skyriuje jau ilgus metus dirba V. Augulis.

Visuomeninėje veikloje biologą V. Augulį galėtumėm laikyti vienu iš lietuviškosios skautijos šulų. V. D. universitete jis buvo vienas iš skautų „Vyčio“ korporacijos steigėjų ir pirmininku, o tremty drauge su kitais atgaviniu akademinį skautų sąjūdį. Būdamas Vokietijoje, taip pat aktyviai reikiškę skautų veikime Kempeno lietuvių stovykloje. Į skautų eiles įsijungė 1923 metais.

● **V. Liulevičius** knyga „Lietuvių švietimas Vokietijoje“, 640 pusl., su 262 iliustracijomis jau išspausdinta, įrišta ir, uždejęs viršelius, greit pasirodys rinkoje. Leidžia J. Karvelis.

TYPEWRITERS
Sales — Service — Rentals
Typewriters — Adders
A & H BUSINESS MACHINE
3530 W. 63rd St. Tel. 925-8875

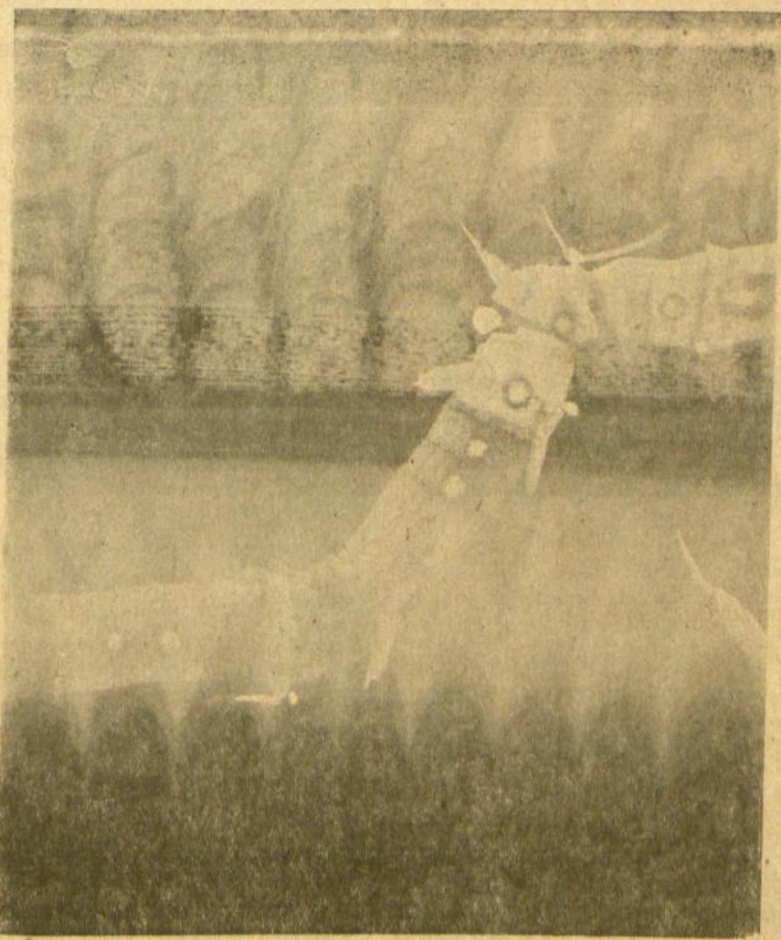
SPECIALI KAINA
\$15.00
Pusmetinis sušukavimas \$10
Pilna kaina \$25.00
MODERN IMPRESSION
COIFFURES
THERESE RIZZONE, sav.
6655 S. Mozart — Tel. 776-7126
1/2 bloko į vak. nuo California
ant 67-tos
Antr., treč. ir šešt. 9 iki 5:30
Ketv. ir penkt. 9 iki 9. Sekm. ir
pirm. uždaryta.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perką pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
J. LIEPONIS
Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vtk.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIŲS.
RADIO. STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Leonas Urbanas

Iš ciklo A Nr. 324

Kultūrinė Kronika

● **Okup. Lietuvos Mokslų akademijos** lietuvių kalbos ir literatūros institutas, pagal „Tiesą“ (sausio 18) savo darbus vykdo trimis kryptimis: lietuvių kalbos, lietuvių literatūros ir tautosakos srityse. Toliau buvę rengiami lietuvių kalbos žodyno IX ir X tomai, mokslinė lietuvių kalbos gramatika (II ir III tomai, II tomas spaudai atiduotas šiais metais), buvo rengiamas lietuvių kalbos tarmių atlasas ir kt. Būdinga, kad ne be partijos įtakos, Institutui buvo pavesta nagrinėti „lietuvių literatūros bei liaudies poetinės kūrybos ryšių ir sąveikų su kaimyninių tautų literatūromis ir tautosaka“ klausimus. Tas pats institutas dėjo pastangų, iš esmės, tyrinėti... rusų klasikinę poeziją ir lietuvių eilėdarą, lietuvių — latvių literatūrinis ryšius, na, žinoma, ir lietuvių tautosakos ryšius bei bendrumus su „brolišku tautų tautosaka“ ir kt. Visuomenės mokslų skyrius 1969 metais išleido 20 darbų, iš viso 436 sp. lankų. Kai kurie jų: „Už socializmo pastatymą Lietuvoje“, „Baltų tautų folkloras“, J. Bulavo „Vokiškųjų fašistų okupacinis Lietuvos valdymas“, P. Gargaso „Lietuvos TSR žuvies pramonės ekonomika“, „Lietuvių kalbos žodynas“, dar - O. Maksimaitienės „Lietuvių sukilėlių kova 1863-1864 m.“, A. Jovaišo „Liudvikas Rėza“, ir kt.

● **Vilniaus baletas**, šalia J. Indros „Audronės“ baletu, baletu programą Maskvoje dar atliko anksčiau buvo parodyta Rytų Vokietijoje, būtent: siueta iš baletu „Ant marių kranto“, ištraumok iš „Gėstančio kryžiaus“, „Don Kichoto“, „Miegančios gražuolės“, „Spragtuko“ baletu, dar parodyta „Kepurinė“ ir „Džigūnas“.

Operos, baletu gastrolių dieno Maskvoje, tuo pačiu metu su koncertu valst. konservatorijoje pasirodė S. Sondeckio vadovaujamas Lietuvos filharmonijos ka-

J. L. MUSIC STUDIO
2450 West 71st Street
Tel. — 434-4620
Pamokos duodamos — Akordeono, Gitaros ir orkestro instrumentu. Taip pat parudodame ir taisome instrumentus.

EXPERT BODY WORK
PROGRESS-PAŽANGA COLLISION EXPERTS
A. & J. STANEVICIUS
(Fender) Pilnas Pataisyimas
Plauname — Ištepame — Dažome
Motoro, Karoserijos (Body), Sparnų
2637 W. 47th St., Tel. LA 3-9653
Chicago, Illinois 60632

Chicago Savings and Loan Association NEW RATES

FEDERAL SAVINGS AND LOAN SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED INSURANCE CORPORATION

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000

6% PER ANNUM OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES 2 Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity
5 1/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE 6 Month Maturity	5 1/4% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS \$100.00 Minimum
	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.
JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board
6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues 9 to 4, Thurs. and Friday 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

merinis orkestras. Išpildyta I-tališkos muzikos programa, — Vi valdi, Manfredini, Corelli ir kt. kūriniai. Solistė N. Ambrazaitytė atliko tris arijas iš Pergolesi „Stabat Mater“, gi sol. V. Daunoras išpildė arijas iš Verdi operu „Don Carlos“, „Nabucco“ „Her nani“ ir kt. (E.)

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI** 1970 m. sausio mėn. Nr. 1. Pirmasis naujų "Aidų" straipsnis yra plati 1969 metų visų sričių veiklos bei kūrybos apžvalga. Dideliu atidumu ir dar su savais komentarais žurnalo redakcijos parengta ir pateikta tokia kasmetinė visokiausio mūsų bruzdėjimo apyskaita turi, o ateityje dar labiau turės, išliekamosios vertės, kai parankiai vienoje vietoje kiekvienas galės rasti tų ar kitų metų atliktų darbų registraciją ir komentarus. Tokie apžvalginiai "Aidų" straipsniai nėra vien tik sausa faktų registracija, bet taipgi nepraleidžiamos neapartatos ir visuomenėje susiklosčiusios nuotaikos, konfrontacijos, posūčiai, situacijos ir pan. Štai kaip šio numerio 1969 metų apžvalgoje stebtelėjama prie ryšių su tėvyne klausimo:

"Ryšio su tėvyne klausimas yra tapęs mūsų naujos polarizacijos pagrindu (ar pretekstu). Nėra kalbos, kad ryšys su tėvyne yra svarbus, tiek išveinėse sąlygose palaikyti tautinei gyybėi, tiek padėti tautai dabarties nelemtyje. Palaikyti santykius su tėvyne — tai ne išžadėti kovos už Lietuvos laisvę, o kaip tik šią kovą vykdyti. Okupantas tų santykių galimumus yra labai apriėjęs, bet kiek jų yra, reikia juos išnaudoti. Laikas tai suprasti tiems kurie pro okupaciją režimą bijosi ir pačių lietuvių. Tačiau iš antros pusės, lygiai laikas praregėti, kad ryšys su tėvyne neturi būti vėriamas lyg vienos kurios grupės monopoliumi, nes šiuo atveju pasiekiamas tik priešiško trokštamo mū su savo tarpe supjudymo. Būdamas lygiai visiems svarbus, santykius su tėvyne priklauso bendram lietuviškam nusistatymui, ir dėl to nedera jį daryti srovinės ar generacinės diferenciacijos objektu".

Grožinei literatūrai skirtuos žurnalo puslapiuos šį kartą randame išskirtinai gerai ir savitai parašytą Danguolės Sadūnaitės eilėraščių pluoštą ir okupuotoje Lietuvoje gyvenančio rašytojo Jo no Mikulinsko (g. 1922) ištrauką iš Lietuvoje paskelbtos apysakos "Trys dienos ir trys naktys". Memo istorikas dr. P. Reklaitis rašo apie mėginimus atspėti Šv. Onos bažnyčios Vilniuje architektą, o Juozas Tininis kalba apie stilistines lietuvių kalbos priemones. Neseniai mirusį vieną iš pagrindinių modernios architektūros inspiratorių architektą W. Gropių aprašo Algimantas Tamašauskas.

Apžvalginėje numerio dalyje rašoma apie sovietinę taktiką ir du naujus vyskupus Lietuvoje, apie Lietuvos menotyros kūrėją prof. Paulių Galaunę jo 80 metų proga ir kt. Knugų skyriuje aptariami prof. J. Pikūno psichologinė knyga apie latvių išeiviją "Treginiai veikalai ir E. Dunsdorfo čioji Latvija".

• **ATEITIS**, 1970 m. sausio mėn. Nr. 1. Laiką pasivijęs ir dabar jau reguliariai kas mėnesį išeinąs šitas mūsų jaunimo žurnalas tampa tikru krikščioniškos ir lietuviškosios mūties žadintoju ir palaikytoju šio nykščiam mūsų jaunime. Iš jaunu žurnalo bendradarbių straipsnių ir jų kūrybos bandymų aiškiai matyti, kad apie "Ateitį" spėčiiasi jaunimas, kuriam nepakanika lietuvių vien tik išlaikyti tokiam laipsnyje ir tokiose formose, kaip šiandien ar kaip vakar. Žurnalas stengiasi išseiveržti iš visur ir visiems išeivijoje beveik visuot-

nai priimtos vegetacijos laipsnio. Žurnalas stengiasi ieškoti naujo ir kūrybingo pačia teigiamiausio prasmę. Todėl džiugu, kad vis daugiau ir daugiau "Ateities" puslapiuos atsiranda savos kūrybos, savų problemų temomis parašyti rašinių, tačiau toli gražu ne žsidarant vien tik šeimyniškame klate. Net ir j savųjų darbus ir įvairiopas pastangas, jei reikia, pažiūrima kritiškai. Šitai ugdo jaunime ir jautnojoje ateities lietuvių bėje sveiką reiklumą. Bet ir reiklumas turi būti tam tikrame laivyje. Redakcija turėtų būti labai akylai, kad jis neišvirštų vien tik priekabų ieškojimui.

• **LAIŠKAI LIETUVIAMS**, 1970 m. sausio mėn. Nr. 1. Tai pirmas naujo redaktoriaus Juozo Vaišnio, SJ, numeris. Nors ir ta sąvoka "naujas redaktorius" čia nelabai ir tiktų, nes tėvas Vaišnyis "Laiškus Lietuviams" jau redagavo nuo 1950 iki 1963 metų rudens. Taigi žurnalas, galima sakyti, ir buvo tėvo Vaišnio išaugintas. Todėl ir dabartinio smalsumo laipenis sumažėja: žurnalas, ir redaktoriams pasikeitus, negali kuo nors neatpažįstamai pasikeisti, kai perduodamas j anksčiau jį nešiojusias rankas. Sensacijų ir neišekos, o tik verčiame naują jį numerį puslapis po puslapio ir skaitome, kaip ir anksčiau, apie Bažnyčios vienybę po II Vatikano susirinkimo, randame Julijai Švabaitei labai būdingus du jos eilėraščius, vysk. V. Brizgio laišką jaunimui, vžinikame ir "Seimos" skyrių ir "Idėjos ir žmonės" skyrių ir net politinę 1969 metų apžvalgą. knugų recenzijas, filmus. Naujiena, ir tai labai gera naujiena, yra skyrius, pavadintas "Gimtasis žodis". Kiekvienas šiame skyriuje ras labai neudingų patarimų lietuvių kalbos kasdieninio vartojimo klausimais. Skyriuje atkreipiamas dėmesys j daromas neleistinas lietuvių kalbos klaidas tiek pokalbiuose, tiek spaudoje. Skyriaus patarimai galima bus "imti už tirką pinigą", nes pateikiama medžiaga visomet peržiūrės kalbininkas dr. P. Jonikas.

• **LITUANUS**, Volume Fifteen, Number 3, Fall 1969. The Lithuanian Quarterly. General Editors: Antanas Klimas, University of Rochester; Ignas K. Skrupskelis, University of S. Carolina, Columbia S. C. Editor Staff: Jonas Bagdonas, Managing Editor; Jonas Kučėnas, Business Manager; Zina Morikūnas, Technical Editor.

Žurnalas išleičiamas keturis kartus metuose. Metinė prenumerata \$5.00. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690.

Šio numerio straipsniai: "Linguistic Problems in Translation with Special Reference to the Translation from Lithuanian into English" (William R. Schmalstieg); "The Importance of Lithuanian for Indo-European Linguistics" (Antanas Klimas); "English and Lithuanian: Two Candidates for the International Language" (Antanas Klimas); "The Lithuanian Vocalic System Revisited" (William R. Schmalstieg); "Some Problems in Lithuanian Onomastics: A Case Study of the Family Names" (Antanas Klimas). Kaip matome, visa pagrindinė šio numerio medžiaga skirta kalbotyros mokslo problemoms, junciantis jas lietuvių kalba.

Spausdinamas Owen J. C. Norrem eilėraščių "The Planting of The Ivy From The Tomb of George Washington at The Memorial Cairn in Kaunas".

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu apiletai rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

MOVING
Perkrauti baldus iš arti ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60639. Tel. RE 7-7083

Dail. A. Vitkauskaitė - Merker skulptūrų kampelis meno parodoj Kultūros židiny, New Yorke. Nuotr. V. Mažello

• **LITUANUS**, Volume Fifteen, Number 3, Fall 1969. The Lithuanian Quarterly. General Editors: Antanas Klimas, University of Rochester; Ignas K. Skrupskelis, University of S. Carolina, Columbia S. C. Editor Staff: Jonas Bagdonas, Managing Editor; Jonas Kučėnas, Business Manager; Zina Morikūnas, Technical Editor.

Žurnalas išleičiamas keturis kartus metuose. Metinė prenumerata \$5.00. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690.

Šio numerio straipsniai: "Linguistic Problems in Translation with Special Reference to the Translation from Lithuanian into English" (William R. Schmalstieg); "The Importance of Lithuanian for Indo-European Linguistics" (Antanas Klimas); "English and Lithuanian: Two Candidates for the International Language" (Antanas Klimas); "The Lithuanian Vocalic System Revisited" (William R. Schmalstieg); "Some Problems in Lithuanian Onomastics: A Case Study of the Family Names" (Antanas Klimas). Kaip matome, visa pagrindinė šio numerio medžiaga skirta kalbotyros mokslo problemoms, junciantis jas lietuvių kalba.

Spausdinamas Owen J. C. Norrem eilėraščių "The Planting of The Ivy From The Tomb of George Washington at The Memorial Cairn in Kaunas".

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užtaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES.
No-Limit on MONTHS

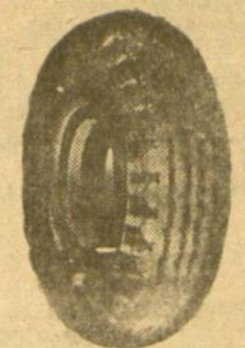
FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement — pro-rated on original tread depth — wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p. p.
Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS ČESAS

dėlo "negali iki galo atspindėti Būdinga, kad gamintojai su-
visą didžiojo dainininko balso skato išleisti ir rusų kalba K. Pet-
grožį". Dabar plokštelių užrašy- ras, kurias jis atliko, būdamas
mo technika žymiai tobulesnė. Peterburgo Marijos teatro solis-
be to, kartojant buvusias K. Pet- rausko įdainuotas plokšteles, gami-
rausko įdainuotas plokšteles, gami-
mintojai Vilniuje naudojami, jau išleidus minėtą albumą, tad,
vartotomis plokštelėmis. Tačiau sumanyta jas išleisti papildomai.
išleistas albumas jau įgalina at- (E.)
skeisti didžiojo lietuvių tautos te-
noro kūrybą.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Prof. Karolis Ameris, žinomas filologas, mirė sausio 16 d. Hallėje, Rytų Vokietijoje. Veliomis buvo gimęs 1911 m. Paskutiniu metu buvo Hallės universiteto bendrosios kalbotyros katedros vedėjas. Kaip lingvistas domėjosi lietuvių kalba, kurios pramoko, studijuodamas Vienoje. Yra paskelbęs eilę darbų kalbotyros srityje, kuriuos rėmė ir liuanistinė medžiaga, 1959 m. buvo nuvykęs j okup. Lietuvą, kur rinko medžiagą savo liuanistinėms studijoms ir skaitė paskaitas apie lyginamosios kalbotyros problemas, nemažą dėmesį skirdamas ir lietuvių kalbai. Jo rūpesčių kalbotyros seminar Hallėje buvo sukaupta daug liuanistinės medžiagos.

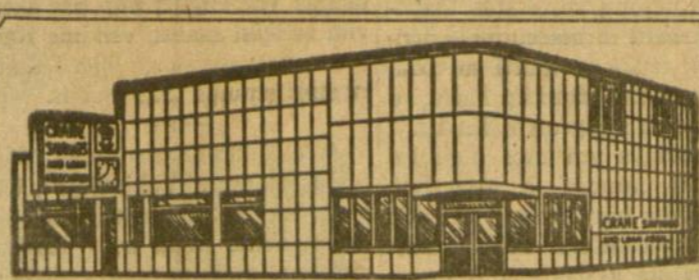
• Čiurlionio ansamblio, dirguojamo muz. A. Mikulskio, 30 metų jubiliejaus albumas (dvi plokštelės) greitai laiku pasirodė rinkoje. Plokštelėse bus 28 liudies dainos, įdainuotos Čiurlionio ansamblio. Leidžia J. Karvelio prekybos namai.

• Keturiuos naujos lietuviškos

plokštelės gaminamos Chicagoje. Jose bus įvairūs lietuvių liaudies kūriniai, išpildyti nepriklausomos Lietuvos Karo mokyklos choro, karo muziejaus orkestro; bus vėliavos nuleidimo apeigos Karo muziejuje, Stepo Grauzinio solo, Jurgio Petrausko ir Viktoro Dineikos įkaltėta "Vaidilos malda" ir visa eilė kitų kūrinių, iš viso — 48. Leidžia J. Karvelis. Plokštelės numatoma pagaminti prieš Velykas.

• J. Augustaitytės - Valiūnienės poezijos knyga "Rūpestis" jau išspausdinta ir atiduota j rityklą. Leidžia J. Karvelis.

• Okup. Lietuvoje plašinamas Kipro Petrausko irrašų albumas, kurį paruošė Vilniaus plokštelių studija, bet pagamino Rygos "Melodijos" fabrikas. Plokštelių albumas apima 1924-1948 metuos — kūrybingiausią Kipro Petrausko gyvenimo laikotarpį. Iš esmės, tai pakartotos savo metu įrašytos plokštelės, tad, kaip ir pastebė "Tiesa" (sausio 17), tas, nors ir kruopščiai atliktas buvusių plokštelių restauravimas, vis

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%

4 3/4%

Mokamas už Vieną Mė-
nės Certificate sąskaitas
Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas divi-
dendų mokamas už
investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SEKSTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

since 1914...

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

MIDLAND B-vė patarnauja taupant ir duodant namams įsigyti paskolas. Dėkojame už pasitikėjimą ir esame pasirodę Jums patarnauti ateityj. \$95-100 apdraustos iki \$20,000.00.

Frank Zogas, President

5% PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Compounded Daily — Paid Quarterly

6% 2-YEAR SAVINGS CERTIFICATES (Minimum \$5,000)

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699

KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

NAUJAI PERTVARKYTAS DIAMOND HEAD RESTORANAS & LOUNGE

PASICŪLO JUMS DIDELĮ PASIRINKIMĄ AMERIKIETIŠKŲ VALGIŲ
O JEIGŲ JUMS PATINKA EGZOTIŠKI VALGIAI, pasirinkite JAPONIŠKĄ MENIŲ.
Tropikiniai gėrimai — mūsų specialybė

Padavėjos apsiėngę "kūmono" rūbais
Jums ir jūsų draugams čia patiks sustoti prieš ar po teatro.
Priešpiečiai (LUNCH) duodami nuo 11 val. ryto.
Šeštadieniais atdara 4 v. popiet. Sekmadieniais 12 val. dieną
Pirmadieniais uždaryta. Dėl rezervacijų —
TELEFONUOKITE 925-1678

Diamond Head RESTAURANT & LOUNGE
3321 WEST COLUMBUS AVE. (Arti 79th ir Kedzie Ave.)
Savininkas Edmundas Mačiulis

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEefey 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbliai

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius, pricinanomus kaimomus ir slygonimus. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

Dostojevskio kultas Vakaruose, o vakariečių rašytojų Rytuose

A. RYLISKIS

Susitikau pažįstamą intelektualą pensininką. Iš jo palto kišenės kyšojo knyga. Persimetęs nereikšmingais sakiniais, rekomendavo perskaityti jo atneštą knygą, kad susidaryčiau įspūdį apie Amerikos literatūrą.

Paėmiau iš jo rankų Williamo Faulknerio kūrybą. Pokalbininkas tarp kitko pasakė, kad ne tik šios knygos, bet ir kitų amerikiečių rašytojų dabartinės kūrybos veidas panašus...

Perskaičius knygą, susidarė keistas įspūdis, matant, kad Amerikos rašytojai kažkodėl pamėgdžioja rusų rašytoją Dostojevskį, o dabartiniai sovietiniai rusų rašytojai, vaizduojantieji dabartį, ignoruodami socialistinį realizmą, pamėgdžioja amerikiečius. Solženicinas seka Hemingway, o Siniavskis ir Tercas — vokiečių Remarque.

Kadangi pradžioje mano minėtas intelektualas yra rusas ir gyvena JAV maždaug nuo 1921 metų, tai stengiamas vėl jį sutikti ne tik norėdamas gražinti knygą, bet ir patirti jo pažiūras, kalbant apie tokį keistą reiškinį, kaip Dostojevskio dvasios kulto atgaivinimą Vakaruose.

Susitikus pirmas ano klausimas buvo: "Kas kritė į akis, beskaitant pasiskolintą knygą?" Čia jau be ilgų komentarų pasakiau: "Visą Faulknerio knygą persunkė Dostojevskis..."

Besišypsantį pokalbininką paprašiau papasakoti, kokios priežastys, jo manymu, skatina Amerikos rašytojus griebtis Dostojevskio psichologinės kūrybos... Jis taip išvedžiojo — SSSR Stalino siuntėjimo laikotarpis 1930-1938 m. išpopuliarino Dostojevskį Vakaruose. Mat, komunistų propaganda sužadino Vakarų intelektualų dėmesį, jie savotiškai žavėjosi sovietiniu režimu. Vis dėlto Stalino siuntėjimo epocha supurtė visą pasaulį savo baisiais kompartijos valymais ir viešais parodomaisiais teismais. Vyko žymių komunistų vadų teismo procesai, kuriuose Sovietų Sąjungos valdžia išgaudavo visus prisipažinimus. Vakarų gyventojams sunku buvo patikėti, kad tik vakar buvęs žymus komunizmo teoretikas ir veikėjas buvo linkęs į tokius baisius nusikaltimus, kokiais jį teisme kaltino. Bet, iš

kitos pusės, sunku buvo ir patikėti, kad visi kaltinimai buvo vien valdžios sugalvoti.

Vakarų intelektualai kėlė sau klausimus: "Kodėl Stalino režimas šitaip elgiasi?" Arba: "Kodėl komunistinės revoliucijos diavysriai bei veikėjai, atsisėdę į teisiųjų suola, visi be ginčų prisima nusikaltimus, kuriuose jie net nedalyvavo?"

Čia Vakarų intelektualams, Kremliaus gerbėjams, į pagalbą atėjo kaip tik Dostojevskis. Mat, Dostojevskio kūrinių veikėjai galėjo būti taipgi ir čekistai, įskundėjai, teisiameji ir pan.

Dostojevskio herojai — veikėjai galėjo taipgi tardyti, kankinti įtartus, galėjo betgi ir patys atsisėsti į nusikaltėlių suolas, galėjo net garsiai ir viešai prisipažinti nusikalte, nors nusikaltime nedalyvavę ir apie tai neturį jokio supratimo.

Dostojevskio sukurta teorija apie rusų žmonių charakterį, jų paslaptingumą ir sudėtingumą yra labai patogi ir guodžianti Vakarų intelektualus. Dostojevskio teorijos ramino Vakarų komunistuojančių intelektualų nerus. Mat, jie laikė Stalina, Trockį, Rykova, Kamenevą, Zinovjevą ir kt. neklystančiais. Anot Dostojevskio, neklystantis žmogus gali suklysti, bet jo klaidos darson suprantamas bei komentuojamas. Pavyzdžiui ne vienas Dostojevskio kūrinių veikėjas, Smerdiakovas, būtų puikus čekistas, broliai Karamazovai kiekvienas galėtų prisipažinti kaltais, kunigaikštis Miškinas būtų taipgi prisipažinęs, kad yra užsienio agentas, o Raskolnikovas būtų neisiginęs, kad įvykdė nusikaltimą. Net ir kyšius jis galėjo imti. Dostojevskio kūryba pasirodė Vakarų intelektualams žavi, ir todėl nuo anos Stalino laikų epochos jie vis dar įsikibę jos laikosi. Visi Vakarų rašytojai dar pamėgdžioja Dostojevskį. Vis dar kuriami romanai, novelės ir net dramos, turį Dostojevskio pėdsakų. Bet SSSR rašytojai Dostojevskio nepamėgdžioja. Mat, tenai įpilietintas socialistinio realizmo dėsnis, neleido literatūrai kurti romanų ir novelių su dostojevskiškais personažais.

Gi Vakaruose net teatrai pamėgdžioja Dostojevskį. Veikaluo-

se čia pilna asmenybių, kurios savo liguistu įkvėpimu nuodija savo ir kitų gyvenimą...

Čia neiškętas savo pokalbininkui išterpiau: "Juk L. Tolstojus irgi populiarus Vakaruose, gal net daugiau už Dostojevskį". O anas atsakė, kad L. Tolstojaus kūrybos niekas Vakaruose nepamėgdžioja, nes Tolstojus kaip tik rašė apie gerus žmones. Net jo neigiami personažai turi daug teigiamų savybių, gi jo kūryboje tokių išsigimėlių, kaip pas Dostojevskį, nėra. Girdi, įsidėmėtina, kad mūsų epochoje niekas iš literatūrai bei dramaturgų nerašo ir nenori rašyti nei romanų, nei piešų apie gerus, malonius žmones. Niekas dabar nenori kurti literatūros su šviesiomis idėjomis. Nes tai nedomina ne tik rašytojų, bet ir skaitytojų. Čia gal ir glūdi iškreiptos šiandieninės žmonių moralės tragedija.

Amerikoje net baletas yra Dostojevskio kulto įtakoje. Viskas pasinėre ne tik į tragipsichologiją, bet tiesiog į tragipsichiką. Todėl dabar baletu šokėjas bei šokėjas šiam krašte apniko psichinis parūžimas, kuris daugeliu atvejų primena Dostojevskio romaną "Nusikaltimas ir bausmė". Baletu judesiuose šokėjos dažnai tik blaškosi scenoje, kuomet pati jų dvasia traukiasi tik į užkulius. Tačiau Amerikos publika ir kritikai džiaugiasi kaip tik šitais tragipsichiškais baletais.

• **Vinco Krėvės "Skirgaila"** verčiamas į anglų kalbą. Rūta Kulikauskienė-Kviklytė, Los Angeles, Calif., turinti magistro laipsnį anglų kalboje ir literatūroje (UCLA), pradėjo į anglų kalbą versti Vinco Krėvės dramą "Skirgaila". Šio veikalo į anglosaksų pasaulį išvedimo mintį pirmą kartą iškėlė prof. dr. Elena Tumienė, Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu Chicagoje. Prof. Tumienė vertimo darbuose artimai bendradarbiauja su vertėja ir ruošia angliškajam "Skirgailai" įvadą.

• **Dail. Vaeļovaš Raņas (Raitaišis)** š. m. vasario 25 d. sutik

laukė 60 metų amžiaus. Dailininkas gyvena Australijoje. Sukkaktuvininkas yra vienas iš tų žymiųjų mūsų grafikų (Petraivicius, Valius, Augius), kurie paskutiniame nepriklausomybės penkmetėje sukūrė tikrą lietuviškosios grafikos mokyklą, dar ir šiandien mūsų grafika, stipriai įtakojančią.

• **Lietuvoje išleistas pirmas lietuviškosios bibliografijos tomas**, apimantis lietuviškas knygas nuo 1547 metų iki 1861 metų. Tai milžiniškos apimties daugelio žmonių darbas. Leidinys didelio formato, iliustruotas aptariamų knygų titulinį puslapių ir kit. nuotraukomis. Yra užplauota išleisti visą Lietuvos knygų bibliografiją iki paties paskutiniojo tomo metų. Tai bus lietuviškajai kultūrai be galo reikšmingas darbas. Jau ir šio pirmojo tomo indėlis yra pasigėrėtina didelis, kruopščiai suplanuotas ir mokačiai įvykdytas. Žinoma, tomas, pavadintas "Lietuvos TSR bibliografija". Kodėl ne "Lietuviškoji bibliografija"? Ką gi turi bendro 1547 - 1861 metų

laikotarpio lietuviškoji knyga su TSR? Bet kaip paprastai visose okupacijose net ir knygų pavadinimus dažnai nustato ne tie, kurie knygas rašo, bet tie kurie joms išleisti duoda leidimus.

• **Filmo "Penktoji tautinė stovykla"** premjera bus Jaunimo centro didžiojoje salėje kovo 14 d., 7 val. vak. Filmas yra spalvotas ir garsinis, trunka apie 2 val. Filmo iniciatoriai yra Lietuvių skautų sąjunga, režisierius Algimantas Kezys, S.J.

• **Lietuvių literatūra vokiečių žurnale**, Vakarų Vokietijoje leidžiami "Mickiewicz - Blaetter" (1969 m., 40-41 sąsiuvinyje) įsidėjo hegzametru H. Budensio vokiečių kalbon išverstą Antano Vienažindžio pasakėčią "Vilkas ir ožys" ir to paties autoriaus eilėraščių "Oi dainos, dainelės", išverstą E. Kavolio. Jo vokiečių kalbon išversta lietuviškoji pasaka "Eglė žalčių karalienė" taipgi žurnale atspausdinta. Įdėta dar ir K. Doveikos straipsnis, skirtas H. Budensio liuanistinei veiklai apibūdinti ir Juozo Macevičiaus du eilėraščių, išversti vokiečių kalbon E. Kavolio.

• **Kaune sausio 23 d. pagerbtas prof. dr. Pr. Mažylio atminimas**. Žymiam, jau mirusiam ginekologui, tą dieną būtų sukakę 85 metai. Iškilms vyko Medicinos institute, gi Mažylius spaudoje iškeltas ne tik kaip talentingas gydytojas, bet ir "dalyvis kovų už Tarybų valdžią Lietuvoje."

• **Kaune sausio mėn. 27 d. paminėta aukštojo mokslo Kaune 50-ties metų sukaktis**. Prie

Pranas Gasparonis

Rūpintojėlis (suakmenėjusi keramika)

Foto V. MAŽELIS

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

FRANK ZAPOLIS
10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8054 ir GR 6-4339

A. VILIMAS MOVING

Apraustas perkraustymas — įvairių atstumu —
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

Remkite dien. "Draugą".

• **Vytatus Bacevičius**, sausio 15 d., miręs mūsų kompozitorius prieš mirtį pasiuntė į Lietuvą draugai beveik visą savo simfoninę ir kamerinę kūrybą. Jo stambų muzikinį kūrinių "Trys muzikinės mintys" išleido "Vagos" leidykla Vilniuje.

• **"Girių" žurnalo pirmasis numeris** išleistas okupuotoje Lietuvoje. Kaip žinome, nepriklausomybės metais leistas "Mūsų Girių" žurnalas ir pokario metais kurį laiką tęstas prieš keleto metų buvo uždarytas. Lietuvos miškininkai savo žurnalo nebeturėjo. Po ilgų vargų bei rūpesčių Maskva tik dabar davė lei-

dimą tokiam žurnalui išleisti, kuris ir išėjo "Girių" vardu. Leidinys iliustruotas Lietuvos miškų ir girios gyventojų nuotraukomis.

• **GUZASKŪ**
Beverly Hills Gėlinyčia
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS
5 1/2% \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN

6% \$5,000 minimum 2 YEAR CERTIFICATE
5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

Savings Insured to \$20,000
Highest reserves

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
TĒVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNISKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklų Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS
Laidotuvių Direktoriai
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNOS
(LACK & WIGGS)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-8572

ANTANAS M. PHILIPAS
3307 So. Lituania Ave. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
4354 S. Halsted Street Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Lituania Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave. Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

HIGHER INTEREST ON SAVINGS

6% PER ANNUM
5 3/4% PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY

ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$1,000. OR MORE, 1 YEAR MATURITY

PASSBOOK AND CERTIFICATE SAVINGS INSURED TO \$20,000

Interest is compounded daily and paid quarterly on all accounts. Standard Federal pays the highest legal rate of interest on all savings. Deposits received by the 10th of any month earn from the first of that month. Deferred Income Certificates are available at rates of 6% and 5 3/4%.

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
ASSETS OVER \$141,000,000.00 RESERVES OVER \$12,400,000.00 (more than twice the legal requirements)
4192 Archer Avenue at Sacramento Chicago, Illinois 60632 VI 7-1140
HOURS: Mon., Thurs. 9 A.M. - 3 P.M. • Tues., Fri. 9 A.M. - 4 P.M. • Sat. 9 A.M. - 12 Noon • Wed. Closed

MOTERŲ GYVENIMAS

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

MOTERŲ VEIKLA TARPTAUTINĖJE PLOTMĖJ

Baigiantis 1969 m., B. Šlepetytė-Venskuvienė, Lietuvos katalikų moterų organizacijų pasaulinės sąjungos (LKMOPS) atstovė prie Pasaulio katalikų moterų organizacijų unijos (WUCWO) pateikė pranešimą apie tų metų tarptautinę veiklą.

1969 m. buvo judrus WUCWO veikloje ir sėkmingi (LKMOPS) reprezentacijai.

Europos katalikų moterų suvažiavimas

1969 m. sausio 22-26 d. Zenevoje įvyko WUCWO suorganizuotas Europos katalikų moterų suvažiavimas.

Jame dalyvavo 25 Europos kraštų katalikų moterų organizacijos atstovės, daugumoje vadovės. LKMOPS atstovavo jos atstovė prie WUCWO B. Šlepetytė-Venskuvienė.

Suvažiavime susipažinta su kiekvieno atstovaujamo Europos krašto katalikų moterų organizacine veikla, ieškant bendros akcijos tikslų bei būdų tarptautinėje plotmėje. Be to, svarstyto sekantiems temoms: Bažnyčia Europoje, Moters įnašas Europos vienino ugdyme ir Emigracija Europoje.

Ji taipgi gausiai išdalino dokumentacijos ir literatūros pavergtos Lietuvos klausimais.

Tarptautinis kolokvijumas

1969 m. balandžio 16-17 d. Paryžiuje įvyko WUCWO suorganizuotas tarptautinis kolokvijumas, tema: "Moteris Bažnyčioje ir kanono teisė", kuris buvo skirtas katalikų moterų organizacijų vadovėms ir ekspertėms. Buvo taip pat pakviesti dalyvauti kitų tarptautinių katalikiškų organizacijų atstovai. LKMOPS ir pavergtų tautų katalikų organizacijų kolokvijume atstovavo B. Venskuvienė.

Kolokvijume skaitytos sekančios paskaitos: 1. "Moteris teologijos istorijoje" (skaitė kan. J. M. Aubert — Prancūzija), 2. "Pasaulio ir Bažnyčios pažūrų į moterį evoliucija" (Ses. Joan Bland — JAV), 3. "Naujas moters vaizdas" (prof. Yvonne Pelle-Duelle — Prancūzija), 4. "Kanono teisės istorija ir tendencijos" (kun. R. Maileux, OFM — Prancūzija), 5. "Kai kurie konkretūs kanono teisės aspektai" (teišinė dr. Burgin-Kreis — Šveicarija).

Po paskaitų, darbo grupėse diskutuoti bei aptarti visi kolokvijumo temos aspektai bei išreikšti pageidavimai, kuriais buvo domėtasi, ruošiant memorandumą Vatikano kanono teisės reformos komisijai.

Pats kolokvijumas minima tema suruoštas paskutinio WUCWO kongreso pageidavimu. Tenka priminti, kad WUCWO kongresas, įvykęs 1967 m. rudenį Romoje, savo rezoliucijoje, tarp eilės kitų klausimų, pabrėžė būtinybę tiksliai nusakyti moters vietą Bažnyčioje, prašant pakeitimų tuose Kanono teisės paragrafuose, kurie tiesiogiai liečia moterį.

Turint mintyje WUCWO kongreso bei minimo kolokvijumo pageidavimus, WUCWO tarpt. biūriui buvo pavesta visu šiuo

klausimu paruošti ir įteikti Vatikaniui memorandumą. Šis memorandumas paruoštas, priimtas WUCWO tarpt. biūro ir WUCWO pirm. įteiktas per Vatikano pasauliečių tarybą Kanono teisės reformos komisijai.

WUCWO tarp. biūro ir komisijų posėdžiai

Tarpt. biūro posėdžiai įvyko 1969 m. balandžio 18-22 Paryžiuje ir lapkričio 6-11 d. Poissy-Prancūzijoje. LKMOPS atstovė B. Venskuvienė visuose posėdžiuose dalyvavo.

Abejose Tarpt. biūro sesijose pirmoje eilėje rūpinasi naujų WUCWO tikslų bei uždavinių, taip pat naujos struktūros projektų paruošimu. Tai didelis darbas, kuriuo remsis visa artimiausia WUCWO veiklos ateitis.

Būsimos veiklos ir struktūros projektai baigiami paruošti ir bus išsiūtinėti WUCWO priklausantioms organizacijoms, kad jos iš savo pusės pateiktų sugestijas bei pasiūlymus.

Šie WUCWO pertvarkymai vyksta, atsižvelgiant į Vatikano II-jo suvažiavimo gaires ir paskutinio WUCWO kongreso bei Tarybos suvažiavimo pageidavimą.

1970 m. spalio mėn. Belgijoje įvyks WUCWO suvažiavimas, kurio metu bus priimti Tarpt. biūro paruošti nauji WUCWO statutai bei patvirtintos naujos veiklos gairės.

Be Tarpt. biūro posėdžių, WUCWO veiklos bei struktūros naujam pertvarkymui veikia sudarytos Ad-Hoc komisijos. Eilėje jų pastoviai darbuos ir LKMOPS atstovė B. Venskuvienė. Komisijos 1969 m. posėdžiavo dažniausiai Paryžiuje, bet taip pat ir kitose Europos vietovėse — Briuselyje, Madride ir kitur.

WUCWO pirmininkė lietuvaičių tarpe

LKMOPS pirm. dr. Aldonos Šlepetytės-Janačienės atsilankymo Paryžiuje proga, LKMOPS atstovė liepos 5 d. suruošė pas save priėmimą. Be kitų įvairių Europos kraštų katalikų veikėjų, į

priėmimą atsilankė WUCWO pirm. P. Bellosillo.

Viešnios ir WUCWO pirmininkė buvo išsamiai supažindintos su dabartine Lietuvos padėtimi bei LKMOPS veikla.

Tenka pabrėžti, kad aplamai WUCWO yra labai atidi pavergtos Lietuvos klausimams ir šios didžiulės tarptautinės katalikų organizacijos pirm. P. Bellosillo yra nuolat susirūpinusi bei pastoviai seka pavergtų lietuvių dabartinį likimą.

LKMOPS pirm. dr. A. Šlepetytė-Janačienė, prieš išvykdamą iš Paryžiaus, padarė vizitą WUCWO centrui, kur buvo labai gražiai ir šiltai priimta.

Įvairių kraštų katalikų moterų vadovių vizitai LKMOPS atstovei

Paskutinių mėnesių bėgyje pas LKMOPS atstovę B. Venskuvienę lankėsi: dr. E. Strachotinsky — Austrijos katalikų moterų akcijos vadovė tarptautiniams ryšiams ir WUCWO gen. secr. Y. Darbre — Šveicarijos katalikų moterų lygos pirmininkė, dr. G. Ehrle — Vokietijos katalikų moterų organizacijų sąjungos pirm. E. Cumella — WUCWO sekretariato Pietų Amerikai pirmininkė ir žymi Argentinos katalikų moterų veikėja, C. Cueto de Reyes — Meksikos katalikų moterų akcijos pirm.

Visos yra LKMOPS atstovės B. Venskuvienės ilgametės bičiulės ir WUCWO Tarpt. biūro narės, atidžios okupuotos Lietuvos laisvės bylai.

Ilgus metus išvermingai veikdama, LKMOPS yra įsigijusi per tarptautinę veiklą daug artimų ir reikšmingų Lietuvai draugų.

Tektų atskirai daryti WUCWO 1969 m. veiklos apžvalgą, kuri labai plati ir šakota bei apima visus kontinentus, įvairias gyvenimo sritis.

Šia trumpa 1969 m. veiklos apžvalga palietėme suglaustai tik LKMOPS atstovavimą.

LKMOPS informacija

— Iš visų dirbtinių sėkmingiausiai iki šiol prigijusi viena — dirbtinė šypsena.

Kanadietė apie lietuvių architektų porą

PRANYS ALSĖNAS

Toronto dienraštis "The Telegram" moterų skyriuje (vasario 9 laidoj) pirmam puslapyje atspausdino įdomų iliustruotą reportažą: "Marriage working round-the-clock". Jo autorė — Gillian Robertson.

Tai atrodo, lyg atsakymas į amerikiečio psichologo Lee M. Shulmano dėstomas mintis knygoje, kurioje teigia, jog viena iš pirmiausių nevykusio vedybinio gyvenimo priežasčių esanti tyla — nesišnekėjimas šeimose. Pagal jo nurodymus ir surinktus duomenis, pusė vedusių asmenų pasiekia eventualiai nesikalbėjimo šeimoje stadiją.

Dėl tos priežasties Gillian Robertson, norėjo parodyti, kad yra daug šeimų, kuriose vyras su žmona ne tik kooperuoja, bendradarbiauja ir šnekasi, bet ir kartu dirba, dalinasi tais pačiais darbais interesais, o taipgi gražiai su gyvena.

Vyras ir žmona — abu architektai

Beveik visame puslapy autorė paduoda iliustruotą reportažą apie keturias įvairių tautybių vedusias poras. Jų tarpe minimi du mūsų šaliai jauni architektai — vyras ir žmona Natalija (Šalkauskaitė) ir Vaclovas Liačai.

N. Liačienė pareiškusi, jog 8 val. darbe ir 16 val. namie galėtų būti kai kam per daug, bijant pertempti šeimos ryšius, visa tačiau jų atveju, visa tai veikia kuo puikiai.

Natalija architektė, projektuoja kartu su savo vyru, taip pat

architektu ir visai negalvoja, kad tai galėtų būti kokia nors emocijinė problema. Gal greičiau tai yra asmenybių ryšys ir pasireiškimas, nes abu yra tokie jautrūs, ką kartu sukuria...

Arch. Liačienė dienos metu dirba viena, bet kartu vakare. Arch. V. Liačas yra asistentu profesoriui Toronto universitete ir taipgi turi savo architektūros firmą. O jo žmona negali oficialiai dirbti vyro firmoje, nes ji dirba Ontario vyriausybės, Public Works Departamente, kaip architektė.

Kai vyras su žmona viens kitą įvertina

Nežiūrint to, ji daug padeda vyrui jo projektuose. Jeigu ką nors reikia padaryti — Natalija padaro. Taip bent pasidžiaugęs jos vyras.

Tokiu būdu Liačai nėra kartu dienos metu, todėl jie ir neserga vienas kito nusibodimu.

Vis dėlto abu architektai Liačai nurodė vieną labai didelį nepatogumą, dirbant kartu, tai tą atvejį, kai kas darbe nepasiseka. Kas tada? Gį dvigubas skausmas! Natalija pabrėžė, jog tada nė viens kito supratimas nepadaeda nepasisekimo skausmo sumažinti.

Tačiau iš kitos pusės, Natalija pastebėjo, jeigu projektavimo darbai vyksta sklandžiai, tai tas džiaugsmas, besidalinant asmeniškais pasisekimais padeda abiem, o ypač vyrui, suprasti ir įsitikinti antros pusės vertingumu.

Architektai Natalija ir Vaclovas Liačai. ("The Telegram" klišė)

Aldona Labokienė Sirdies perkėlimas (tempera)

Auklėtinės sveikinimas seselėms

RŪTA AUGIŪTĖ

Nuoširdžiai sveikinu iš Putnamo atvykusias seseles, kaip viena iš tų, kuri buvo seselių auklėjama, glojama ir mokoma. Seselės pažįstu nuo septynerių savo amžiaus metų. Mano tėvelių mirus, ten praleisdavau visas vasaras atostogas, kas sudarydavo dešimt savaitių kasmet. Putnamas tapo mano antrieji namai. Iš Seselių patyriau didelį rūpestingumą, globą ir meilę. Ir ne aš viena. Mūsų glojamųjų būrys didėjo ir paskutinę vasarą mes buvome jau keturios.

Putnamo sodyba mus žavėjo, traukė. Mes laukdavom, kada baigsis mokslas ir mes važiuosim ten. Į žydinį pievą, į kvepiantį mišką, į seselių būrį. Baigus pradžios mokyklą, pustrėčių metų gyvenau seselių vedamame Putnamo bendrabutyje ir iš ten lankiau mokyklą. Per tuos visus metus seselės gerai pažinau. Ką galiu apie jas pasakyti?

Mano mama man aiškino, kad Lietuvoje seselės buvo vadinaamos Vargdienių seselės. Aš manau, kad tas vardas joms labai tiktų ir dabar.

Jų gyvenimas yra pilnas sunkaus darbo. Jos atlieka visus darbus, kurie atsiranda vienuolyno bendruomenėje. Vienuolyno sodyboje jos neturi nei tarnų, nei tarnaičių, išskyrus ūkvedį ir dailidę. Jos moko mergaites lietuvių kalbos, istorijos, organizuoja ir administruoja stovyklas, spausdina knygas ir laikraščius, leidžia lietuvių vaikams laikraštį "Eglutė", slaugo senelius ir ligonius, verda, siuva, plauna baltinius, šveičia grindis, sienas, grėbia la-

sluoksnius atstovaujančių asmenų. Su šia vakariene pradeda naują tradiciją pagerbti ypač tingiai atsižymėjusį asmenį. Garbės svečias yra Clement Silvestro — Chicagos istorinės dr. jos direktorius. Ši tradicija pradėta, minint 100 m. sukaktį nuo pirmųjų lietuvių atvykimo į Chicago. Tai buvo 16 jaunų lietuvių vyrų, atvykusių dirbti prie geležinkelio tiesimo ir kun. J. Juškevičius, atvykęs pastarajam darbui.

★ Dr. Aldonos Labokienės darbu privati paroda dr. Mildos ir dr. Stasio Budrių apartamente 28-ame aukšte dangoraižy (505 N. Lake Shore Dr.) vasario 22 buvo itin džiugiai sutikta atsilankusiųjų gydytojų, meno atstovų, laikraštinių. Svečių tarpe buvo čia gimę dr. J. Jerome su žmona ir dukra, Irena Balzekienė su dukrele Carol ir kit. Ypač maloniai nuteikė jauno 3-ėjos kortos lietuvišė (iš motinos pusės) Sharon Conlay, savo vadinanti "Sigitute". Nuvykusi Lie'nyvon, ten pavadinta Sigitute dėl savo žavimo ir liau-

rumo pasisekimo vartojant. Taro išstatyti tapybos, grafikos ir keramikos darbu buvo ir prmiuotai. net ir I-ą premiją laimėjęs. "Sirdies transplan-tacija" — specialiai sukurtas ovdvtoiu biuletenio viršelium. Kitas paveikslas įkvėptas parodos rengimo proga. Taro pirmą darbu matėsi "Amerika dabar". "Žmogaus likimas" ir kit. Visus atsilankiusius nuoširdžiai vaišino dr. Budriai.

SUNKIAUSIAS DARBAS

Daugelio vedusiųjų vyrų sunkiausias darbas būna, kai jie nori iš atnešto į namus uždario šiek tiek pinigų ir sau pasilikti.

PAS MUS

★ Alicija Rūgytė, energingoji visuomeninė, pedagogė ir kulūrininkė, rūpinasi ekskursijomis į Romą, į liepos 7 d. paties pop. Pauliaus VI šventinamos Kardinų koplyčios iški mes. Su darytos 4 ekskursijos nepaprastai pigiomis kainomis specialiai lietuviams skirtais lėkuvais. Ekskursijos bus birž. 9, 16, 20 ir 26 d. apšankant Portugaliją, Ispaniją, prancūzų Rivierą, Monaco, Italiją ir kit. Iš viso pasaulio lietuviams ruošiasi į šią savo tautos kankinių paminklo dedikciją. Negalintieji asmeniškai dalyvauti, laukiami bent prisidėti savo arka, savo artimuosius ir šašant į mecenatų sąrašą.

★ Rūta Augiūtė, buv. Putnamo seselių auklėtinė, rėmėjų suruoštie vakarienišje vasario 22, labai taisyklinga lietuvių kalba ir gražia tarsena, perdavė seselėms sveikinimą, kurį šiame skyriuje atspausdiname. Rūta yra duktė gabiai p'unks'ą valdančios Danutės (Lipšičūtės) ir mirusio dail. Pau'iaus Augių.

★ Amer. Liet. inž. ir arch. sąj. (ALIAS) Moterų pagalbinio vieneto visuotinas susirinkimas įvyks kovo 1 d. 4 v. p. p. pas narę Bronę Nal'ienę, 6804 So. Maplewood. Intriguojančią aktualia tema paskaitą "Ketvirtasis patiekalas" paskaitys žodžio ir plunksnos (ne vien tik dainos) mėnini kė Iza Mo'ekaitienė O kas tas 4-sis patiekalas? Sužinos tik tos, kurios atvyks į susirinkimą. Laukiama gausaus atsilankymo.

★ Balzeko lietuvių kultūros muziejaus moterų vienetas, kurio pirm. yra Marija Krauchuvienė, dirba įvairiuose komiteuose, besiruošiant ryt įvyks-tančiai vakarienei Blackstone viešbuty. Svečių tarpe bus daug žymių kultūrinius, politinius, profesionalinius ir finansinius

Trys debiutuojančios meno parodoj Kultūros Zidiny, New Yorke. Iš kairės į dešinę: E. Rastoniene, N. Macelytė ir I. Nemickienė.